

ΜΕΤΑΞΑ ακούγοντας το χρόνο / **METAXA** listening to time

Ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους | 87' | 2012

Σκηνοθεσία - Παραγωγή: Σταύρος Ψυλλάκης

Γυρίσματα: Αντικαρκινικό Νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ & ιδιωτικοί χώροι, 2010

Σύντομη σύνοψη

Γιατροί, νοσηλευτές και εργαζόμενοι του αντικαρκινικού νοσοκομείου ΜΕΤΑΞΑ, που πάσχουν οι ίδιοι από καρκίνο, μιλούν για την εμπειρία της ασθένειας από τη διπλή τους θέση: του θεραπευτή και του ασθενή.

Από το σοκ της διάγνωσης έως την καθημερινή συνύπαρξη με το ενδεχόμενο του θανάτου, η ταινία παρακολουθεί πώς ο χρόνος αλλάζει νόημα, πώς η ζωή ανασυντίθεται και πώς η ασθένεια μετατρέπεται, για κάποιους, σε δάσκαλο ζωής.

Σχόλιο για την ταινία

«Συμβιώνοντας με τον καρκίνο. Μια συγκλονιστική εμπειρία αυτογνωσίας σ' ένα υποθηκευμένο μέλλον. Ένα μοναδικό σημείο ανάμεσα στη ζωή και στο θάνατο.

Ο καρκινοπαθής πορεύεται μεταξύ μιας εσωτερικότητας, αυτογνωσίας, εγρήγορσης, εξαιρετικής ευαισθησίας και παράνοιας, βαδίζοντας προς τα πίσω με διεισδυτικό βλέμμα και οξύτατη προσοχή.»
Ιωάννα Καρυστιάνη, συγγραφέας

Διακρίσεις

- 2^ο βραβείο ΤΑΙΝΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΗΚΟΥΣ, διαγωνιστικό πρόγραμμα 6^{ου} Φεστιβάλ Ελληνικού Ντοκιμαντέρ Χαλκίδας (Οκτώβριος 2012).

Σημείωμα σκηνοθέτη

Η εμπειρία μιας σοβαρής ασθένειας, όπως ο καρκίνος, αποτελεί από μόνη της ένα ισχυρό υπαρξιακό γεγονός. Όταν όμως ο πάσχων είναι γιατρός ή μέλος του νοσηλευτικού προσωπικού και συνεχίζει να εργάζεται στον ίδιο χώρο όπου θεραπεύεται, η εμπειρία αυτή αποκτά πρόσθετες διαστάσεις.

Στο νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ συναντήσαμε ανθρώπους που ζουν ταυτόχρονα τη θέση του θεραπευτή και του ασθενή: άλλοι συνεχίζουν να εργάζονται, άλλοι υποβάλλονται σε θεραπείες, άλλοι ζουν με την αναμονή μιας αβέβαιης έκβασης. Όλοι, όμως, βιώνουν καθημερινά τη συνύπαρξη με την αρρώστια· τη δική τους και των άλλων.

Τι συμβαίνει όταν ο γιατρός γίνεται ασθενής και ο δάσκαλος μαθητής; Όταν η ψευδαίσθηση της αθανασίας καταρρέει και ο χρόνος σωματοποιείται; Σε αυτή τη συνθήκη, τα μέτρα και τα σταθμά μεταβάλλονται, και ίσως τότε να ανακαλύπτουμε ότι οφείλουμε περισσότερα στην ποίηση απ' ό,τι στην εφορία.

Σημείωμα προς τον αναγνώστη

Το κείμενο που ακολουθεί δεν αποτελεί σενάριο ούτε σύνοψη της ταινίας.

Περιλαμβάνει ολόκληρο τον λόγο που ακούγεται ή εμφανίζεται γραπτά στην ταινία (διάλογοι, on/off, super).

Οι τίτλοι των ενοτήτων καθώς και τα ενδιάμεσα κείμενα που τις συνοδεύουν και περιέχουν πραγματολογικά στοιχεία δεν εμφανίζονται στην ταινία και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη διευκόλυνση της ανάγνωσης από τρίτους.

Η προφορικότητα, οι επαναλήψεις και οι παύσεις του λόγου διατηρούνται αυτούσιες.

Οι σκηνές, η δομή και ο λόγος της ταινίας

01. Εισαγωγή – Του χρόνου μπορεί να μην τη βλέπω τη θάλασσα

(τι θεραπείες από εμένα; Το σώμα. Τη ψυχή δεν πρόκειται να τη θεραπεύσεις ποτέ, όμως)

Ένας άνδρας (Γιώργος Σταθόπουλος) στο μπαλκόνι κοιτάζει τη θάλασσα.

Ο άνδρας περπατάει στην παραλία, στην άκρη της θάλασσας.

Σούρουπο. Ο άνδρας κάθεται σ' ένα βράχο και αγναντεύει τη θάλασσα.

[OFF – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Αυτό είναι το εξοχικό μας. Το ενοικιάσαμε πέρσι για να είμαστε κοντά στη θάλασσα και περνάμε εδώ τους καλοκαιρινούς μήνες.

Περνάω πολλές ώρες μόνος, διαβάζω λίγο και την περισσότερη ώρα κοιτάω τη θάλασσα.

Αλλά ότι σκέφτομαι, το σκέφτομαι ψύχραιμα.

Μια σκέψη που περνάει από το μυαλό μου

είναι ότι του χρόνου μπορεί να μην τη βλέπω τη θάλασσα,

το πιθανότερο είναι να μην την βλέπω.

Και το πιθανότερο είναι να μην ξαναέρθω κιόλας.

Δεν με απασχολεί. Όλα τα πράγματα έχουν ένα τέλος.

Αθάνατος δεν είναι κανείς.

Και έχω την αίσθηση ότι κάθε μέρα που περνάει την έχω κέρδος.

Μικρά κυματάκια στην ακτή. Ένας κάβουρας, ανάποδα, κουνάει τα ποδιά του (διαφάνεια, transparency).

[OFF – ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Ήξερα έναν άνθρωπο που έχασε το γιο του. Καταριόταν τον κάβουρα.

Κάβουρα μαύρε μαλλιαρέ.

Ο καρκίνος στα ζώα της φύσης είναι ο κάβουρας.

Αυτό που λέμε κάβουρας από το μεσαίωνα και πίσω λεγόταν καρκίνος.

Ένας άνδρας (Αλέκος Ζούκας) στο τραπέζι ενός σπιτιού. Πάνω στο τραπέζι το καπέλο του (Panama), τσιγάρα, τασάκι, αναπτήρας, ποτήρια.

[ON - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Τούτη η πληγή είναι μεγάλη ιστορία, δεν είναι σαν τις άλλες.

Ετούτο εδώ σε τρώει, σου τρώει τη ψυχή καταρχήν.

Αυτό της είπα της γιατρίνας μου, καλή της ώρα,

σπουδαίος άνθρωπος και γιατρός σπουδαίος.

Ναι, χαρούμενη, σε θεραπεύσα μου λέει, εντελώς. Εσύ έχεις θεραπευτεί.

Μπράβο, τι θεραπείες από εμένα; Το σώμα.

Τη ψυχή δεν πρόκειται να την θεραπεύσεις ποτέ όμως.

Το γεγονός ότι έφτασα στο σημείο να γνωρίσω το άλλο,

αυτό δεν ξεκολλάει ποτέ από την εμπειρία μου,

από τη σκέψη μου από το μυαλό μου.

Θα είσαι πάντα άρρωστος ως προς αυτό.

Θα είσαι πάντα με τη συφή υποψία του θανάτου στο στόμα.

Ότι τόσο εύκολα είναι τα πράγματα, της μετάβασης από τη μια δουλειά στην άλλη. Τόσο απλά.

Πλάνα πάνω στα οποία πέφτουν οι τίτλοι της ταινίας:

Γενικό εξωτερικό πλάνο νοσοκομείου ΜΕΤΑΞΑ.

Διάδρομοι με ανθρώπους, εργαστήρια με χειριστές μηχανημάτων, χειρουργεία με γιατρούς σε δράση, τραυματιοφορείς κ.ά.

ΤΙΤΛΟΙ

**ΜΕΤΑΞΑ ακούγοντας το χρόνο
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ**

O2. Η στατιστική και ο χρόνος ζωής

(όπως το μπικίνι αποκαλύπτει πολύ ωραία πράγματα, αλλά καλύπτει τα πιο ουσιαστικά, το ίδιο ακριβώς είναι η στατιστική... έτσι όπως εξελίσσεται το πράγμα, έχω 3... 4 μήνες ζωή περίπου)

Μια γυναίκα (Μαρία Πουλιζί) στον καθρέφτη της τουαλέτας μακιγιάρεται.

[ΟΝ – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

Όταν ανακάλυψα ότι έχω καρκίνο ο συνάδελφος που με παρακολουθούσε μου είπε ότι η στατιστική είναι υπέρ μου, δηλαδή ότι έχω 80% πιθανότητες να πάω καλά και να έχω τελειώσει εκεί, δηλαδή με το χειρουργείο, και ότι υπάρχει μόνο ένα 20% πιθανότητες κάποια στιγμή να υποτροπιάσω τοπικά ή να κάνω προγραμματισμένες μεταστάσεις.

Όταν μετά από 2 χρόνια συνέβη αυτό που περιλαμβανόταν στο 20% των δυνατοτήτων ξαναείδα τις στατιστικές και είδα ότι αυτή τη φορά η στατιστική είναι τελείως εναντίον μου.

Μια μέρα βρέθηκα τυχαία στον αξονικό τομογράφο, μαζί με ένα συνάδελφο που έχει το ίδιο πρόβλημα με 'μένα. Ενώ ήμασταν και οι δύο πολύ αγχωμένοι, και πάντα είσαι όταν υποβάλλεσαι σε έλεγχο, κάποια στιγμή πιάσαμε τη συζήτηση και είχαμε χαλαρώσει, γελάγαμε, αστελευόμασταν, και εγώ του ανέφερα και ήθελα και τη γνώμη του, κάποια στιγμή που σοβαρεύτηκα, το θέμα των στατιστικών, τι είναι υπέρ μας τι είναι κατά μας...

Και κάθεται με ένα ύφος ανάμεσα στο αστείο και το σοβαρό και μου λέει: το ξέρεις Μαρία, η στατιστική κατά τη γνώμη μου είναι σαν το μπικίνι. Του λέω τι εννοείς. Λέει, όπως το μπικίνι αποκαλύπτει πολύ ωραία πράγματα, αλλά καλύπτει τα πιο ουσιαστικά, το ίδιο ακριβώς είναι η στατιστική.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος οδηγεί σε κεντρικό δρόμο (Λεωφόρος Ποσειδώνος) με κίνηση.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Εγώ το είπα, αλλά δεν έχω το copy write, δεν είναι δικό μου. Το έχω ακούσει από τον Κέκη, ένα χειρουργό, διευθυντή στο νοσοκομείο των παπάδων τότε που μας εκπαίδευε, εκεί στο τέρμα Πατησίων.

Εγώ ήμουν παλιά καραβάνα ήδη, και το ότι συμπέσαμε χωρίς να το ξέρουμε για τον έλεγχο, το θεώρησε καλό σημάδι. Το γεγονός ότι έχω ζήσει πολλά χρόνια της δημιουργούσε μια αισιοδοξία. Για μένα βέβαια εκείνος ο έλεγχος δεν ήταν καλός, βρέθηκαν οι πνευμονικές μου μεταστάσεις τότε. Αλλά για τη Μαρία ήταν καλός.

Αυτή τη διαδρομή την κάνω κάθε δύο εβδομάδες. Τώρα έχουν αλλάξει τα δεδομένα. Τώρα δηλαδή αν εξακολουθήσω έτσι όπως εξελίσσεται το πράγμα, έχω 3... 4 μήνες ζωή περίπου. Γύρω στον Οκτώβριο δηλαδή πρέπει να τελειώνουμε

Ο Γιώργος Σταθόπουλος φτάνει στο νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ, μπαίνει μέσα και περπατά σε διαδρόμους του νοσοκομείου.

[OFF – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός] συνέχεια
Γεννήθηκα στην Αθήνα το 1951. Σπούδασα στην Ιατρική σχολή του Πανεπιστημίου της Αθήνας και έκανα την ειδικότητα μου στο νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ.
Μετά το ΕΣΥ, το 1986 ξαναδιορίστηκα εκεί σαν επιμελητής, από όπου και συνταξιοδοτήθηκα λόγω προβλημάτων υγείας.
Δηλαδή το 1/3 της ζωής μου το πέρασα στο ΜΕΤΑΞΑ κατά κάποιο τρόπο.

Μια νοσηλεύτρια (Γεωργία Βίτσα) προετοιμάζει μία ασθενή για εξέταση.

[ON – ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΙΤΣΑ νοσηλεύτρια]
Ωραία. Θέλω να είσατε ήρεμη και χαλαρή. Εντάξει...

Ένας άντρας γιατρός (Νίκος Καρβούνης), σε ένα θάλαμο ασθενών, μιλά με τον ασθενή.

[ON – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]
- Ακόμα είμαστε στη μέση της πρώτης θεραπείας. Θα υποχωρήσει.
Έτσι πιστεύουμε, με αυτό το σκοπό δηλαδή γίνεται η θεραπεία.
- Μακάρι. (ασθενής)
- Λίγο υπομονή.
- Θα κάνω υπομονή. (ασθενής)
- Χρωστάω μια απάντηση στο Μιχάλη.

Ένας άντρας γιατρός (Νίκος Μπουντούρογλου), σε εργαστήριο εξετάσεων, βλέπει μια εξέταση σε οθόνη.

[ON – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]
Είναι κατεστραμμένος και φαγωμένος. Δεν έχει οφθαλμικό κόνχο.
Όλοι οι κόλποι εδώ είναι φαγωμένοι. Κοίταξε πως είναι...
Είναι φαγωμένοι από τον καρκίνο όλοι αυτοί.

Μία γυναίκα γιατρός (Μαρία Πουλίζι), έρχεται σε εργαστήριο εξετάσεων, μιλά με τον χειριστή του μηχανήματος και μπαίνει στο θάλαμο με τον ξαπλωμένο ασθενή κάτω από το μηχάνημα. Βλέπει στην οθόνη τον εξεταζόμενο.

[ON – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]
- Θα μπει τώρα ο κ. Παπαδόπουλος;
- Όχι θα μπει ένας άλλος ασθενής, σε 5..10min θα μπει(χειριστής)
- Δεν είναι η σειρά του ακόμα. Οπότε να του πω να περιμένει. - 5.....10 λεπτά.

[OFF – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]
Διάλεξα να ασχοληθώ με την ογκολογία γιατί όταν ήμουν στην Ιταλία, και ήμουν ακόμα στο Πανεπιστήμιο, εκείνα τα χρόνια, και στην Ιταλία, οι περισσότεροι συμφοιτητές είχαν μια δυσκολία στο να πλησιάζουν τους ασθενείς που πάσχουν από καρκίνο.
Αυτό δεν μου δημιουργούσε εμένα κανένα φόβο. Ήταν μια πρόκληση.

Ένας άντρας γιατρός (Νίκος Καρβούνης), κάθεται στο διάδρομο στις θέσεις των επισκεπτών.

[ON – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]
Όλα ξεκινούν από την έτοιμη διάγνωση που μας φέρνει ο άρρωστος από το παθολογοανατομικό εργαστήριο.
Άρα η μοίρα κάποιου υποψήφιου αρρώστου καθορίζεται από το τι μας γράφει αυτό το χαρτί, και πραγματικά είναι τραγικό, από τη μία στιγμή στην άλλη κατατάσσεται στο χώρο των μελλοθανάτων ή των σοβαρά πασχόντων, με ένα χαρτί.
Το σημείο εκκίνησης είναι η ιστολογική διάγνωση που με πολύ προσοχή ένα παθολογοανατομικό εργαστήριο πρέπει να καθορίσει.

Προετοιμασία δειγμάτων για ιστολογική διάγνωση. Παθολογοανατομικό εργαστήριο. Εξέταση δειγμάτων σε μικροσκόπια. Μία γιατρός (Αραπαντώνη), παρακολουθεί τις ενδείξεις σε μία οθόνη.

[ΟΝ – ΑΡΑΠΑΝΤΩΝΗ γιατρός]

Εγώ δουλεύω εδώ από το 1975, και έχουν δει και έχουν δει τα μάτια μας. Μέσα από αυτά υπάρχει μια πολύ μεγάλη εμπειρία για τον άνθρωπο για τη ζωή, για την ελπίδα, για το θάνατο και το πώς ο καθένας μας τα αντιμετωπίζει και πως πρέπει να σκέφτεται ένας γιατρός ότι μπορεί κάποια στιγμή να βρεθεί στην απέναντι θέση, και όχι να δώσει την πληροφορία, αλλά να πάρει την πληροφορία για τον εαυτό του πια.

Ένας άντρας γιατρός (Νίκος Μπουντούρογλου), βλέπει μια εξέταση σε οθόνη.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]

- Εντάξει;
- Αυτό μου φαίνεται καλύτερο.
- Να το βάλω εμπρός;
- Γιατί η νόσος είναι ορατή.

Ο Νίκος Μπουντούρογλου) στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]

Ως γιατρός θεωρούσα πολύ εύκολο να πω σε κάποιον άρρωστο κάνε μια αξονική τομογραφία και έλα σε ένα μήνα να τα ξαναπούμε. Όταν το είπα στον εαυτό μου ήταν πιο δύσκολο. Κάποια στιγμή ανακάλυψα ότι έχω ένα πρόβλημα το οποίο είναι σημαντικό βέβαια, και το οποίο θα έπρεπε να το διαχειριστώ και εγώ όπως όλοι οι υπόλοιποι ασθενείς έρχονται σε αυτό το νοσοκομείο, ένα πρόβλημα που ήταν καρκίνος του νεφρού, και προφανώς έπρεπε κι εγώ μαζί με όλους τους υπόλοιπους ασθενείς, να φροντίσω να κάνω ότι καλλίτερο περνάει από το χέρι μου για να μπορέσω να φροντίσω την υγεία μου.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος μπαίνει σε θάλαμο ασθενών και ξαπλώνει στο κρεβάτι.

[OFF – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Μικροβιολόγος έγινα τυχαία και δεν το μετάνιωσα. Αν είχα κάνει κλινική ειδικότητα πιστεύω ότι θα ήμουν δυστυχής γιατί έχω το κακό να κάνω το πρόβλημα του άλλου πρόβλημα δικό μου και συμπάσχεις, οπότε η φθορά είναι τεράστια.

Η νοσοκόμα προετοιμάζει τα σωληνάκια και συζητά μαζί του (γνωρίζονται).

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

- Καλώς τη Γιώτα.
- Γεια σας, τι κάνετε?
- Επιβιώνουμε.
- Επιβιώνουμε εεε....
- Είμαστε έτοιμοι?
- Πανέτοιμοι.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος ξαπλωμένος στο κρεβάτι με τα σωληνάκια κάνει τη θεραπεία του.

[OFF – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Τη χρονιά που διαγνώστηκε η μετάσταση η πρώτη, θεώρησα πηγαίνοντας για εξετάσεις ότι είναι τελειωμένη, είχε συμπληρωθεί ήδη πενταετία,

ότι έχει τελειώσει αυτή η ιστορία.
Και από εκεί που λέγαμε ότι έχει τελειώσει άρχισε
να μας δείχνει την κακή πλευρά του πράγματος.
Από εκεί και μετά υπήρξε μια ταλαιπωρία ισχυρή.

**Ο Γιώργος Σταθόπουλος, ξαπλωμένος στο κρεβάτι, συζητά με την ασθενή που κάνει
θεραπεία δίπλα του.**

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

- Γειτόνισσα πόσο καιρό έρχεσαι εδώ;
- Ενάμιση μήνα.

Εργαστήριο αξονικού τομογράφου. Προετοιμασία εξέτασης ασθενή.

[ΟΝ – ΓΙΑΤΡΟΙ]

- Μπορεί να μπει ο ασθενής;
- Ναι είμαστε έτοιμοι
- Ωραία.

[ΟΝ – ΓΙΑΤΡΟΣ] (εκφώνηση εξέτασης)

Καινούργια περίπτωση, αξονική τομογραφία άνω και κάτω κοιλίας,
η εξέταση έγινε απευθείας μετά την ενδοφλέβια έγχυση σκιαγραφικής ουσίας, τελεία.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος συνεχίζει να συζητά με την ασθενή που κάνει θεραπεία δίπλα του.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός] συνέχεια

- Εγώ έχω 12,5 χρόνια που το παλεύω αλλά ακόμα αισιόδοξος είμαι.
Θεραπεία τώρα κάνω τα τελευταία 4,5 χρόνια, συνέχεια.
Αλλά όλο και κάτι βγαίνει, όλο μας βοηθάει.
Ταλαιπωρούμαστε λίγο... (γειτόνισσα)
- Ταλαιπωρείσαι ε; (γειτόνισσα)
- Τι να κάνεις, θεραπεία είναι, δεν είναι ευχάριστο,
- Φοβερή όμως είναι, φοβερή.... (γειτόνισσα)
- Αφού στεκόμαστε στα πόδια μας και κυκλοφορούμε...
- Ας κάνουμε το σταυρό μας. (γειτόνισσα)
- Γλυκιά είναι η ζωή
- Ναι. (γειτόνισσα)
- Εγώ από τότε που αρρώστησα έχω χρησιμοποιήσει 5 φάρμακα που δεν υπήρχαν όταν αρρώστησα.
Όλο και βγάζουν..
- Έχουμε καλούς γιατρούς.. (γειτόνισσα)
- Αλήθεια είναι.
- Από πού είστε, η καταγωγή σας;
- Η καταγωγή μου είναι από την Κρήτη... (γειτόνισσα)
- Άαα, Κρητικιά...
- αλλά έχω φύγει πολύ μικρή από εκεί. (γειτόνισσα)
- Από ποιο μέρος της Κρήτης είσατε;
- Από Ηράκλειο, Μεσσαρά, αν έχεις υπόψη σου. (γειτόνισσα)
- Μεσσαρά, ναι.. Εμένα η καταγωγή μου είναι από τη Φωκίδα -
- Ωραία είστε και εκεί. (γειτόνισσα)
- Είμαι ορεινός.
- Δεν έχω πάει ποτέ, αλλά.. Γιατί δεν με άφησε η ζωή. (γειτόνισσα)
- Τι να κάνουμε, και ότι είδαμε καλό είναι.

03. Η διάγνωση – Το πρώτο σοκ

(δεν ξέρω καν με τι έχω να ταβάλω... ο καρκίνος είναι εμφύλιος πόλεμος· είναι ο ίδιος ο εαυτός σου που σε πολεμά, που σε σκοτώνει... είναι το κοίταγμα, κατάματα, του θανάτου)

Μία νοσηλεύτρια (Γεωργία Βίτσα) προετοιμάζει έναν ασθενή.

[OFF – ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΙΤΣΑ νοσηλεύτρια]

Εργάζομαι στο νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ ως νοσηλεύτρια εδώ και 20 χρόνια περίπου.

Έχω δουλέψει σε διάφορα τμήματα, τελευταία στο ακτινολογικό εργαστήριο.

Το πρώτο διάστημα χρειάστηκε πάρα πολύ προσπάθεια από εμένα

για να αφήσω τα περιστατικά του νοσοκομείου στο νοσοκομείο,

για να συνεχίσω την υπόλοιπη ζωή μου κανονικά.

Πάρα πολύ συχνά μετέφερα τα προβλήματα αυτά που έβλεπα στους φίλους μου, στους συγγενείς μου, στον περίγυρο μου..

Κάποια στιγμή συνειδητοποίησα ότι δεν μπορώ να συνεχίσω να ζω έτσι,

χρειάστηκε όμως πάρα πολύ μεγάλη προσπάθεια για να συμβεί αυτό το πράγμα.

Τα νέα παιδιά είναι κάτι που δεν μπορείς να το αντέξεις.

Μία νεαρή κοπέλα (Ιωσηφίνα Περπινιά), ασθενής, ξαπλωμένη στο κρεβάτι της.

[ON - ΙΩΣΗΦΙΝΑ ΠΕΡΠΙΝΙΑ ασθενής]

Ήμουν μόλις 24 όταν πρώτη φορά έμαθα ότι έχω καρκίνο.

Δεν πρόλαβα να με φοβίσει και ίσως ήταν για καλό μου αυτό,

γιατί ο καρκίνος δεν πρέπει να τον φοβάσαι,

όταν τον φοβάσαι τον ταΐζεις και εγώ δεν έχω σκοπό να τον ταΐσω.

Από τότε που το έμαθα έχουν περάσει 6 χρόνια, τώρα είμαι 30

και είμαι ακόμα εδώ, και είμαι ακόμα στο νοσοκομείο, δεν με πειράζει,

εν μέρει βέβαια δεν με πειράζει, γιατί ακόμα μπορώ να θεραπευτώ,

υπάρχουν ελπίδες, ξέρω ότι είναι δύσκολο, δεν ξέρω καν με τι έχω να τα βάλω...

Μία νεαρή κοπέλα (Ιωσηφίνα Περπινιά), κοιτάζει από το παράθυρο τη θάλασσα.

[OFF - ΙΩΣΗΦΙΝΑ ΠΕΡΠΙΝΙΑ ασθενής] συνέχεια

Μοιραζόμαστε ένα θάλαμο 3 άτομα,

θέλοντας και μη δένεσαι με αυτά τα άτομα γιατί έχουμε ένα κοινό πόνο,

και όταν δένεσαι με αυτούς τους ανθρώπους

και βλέπεις να φεύγουν ο ένας μετά τον άλλο,

και να πηγαίνουν να αφήνεις λουλούδια στην κηδεία τους,

συνειδητοποιείς εγώ τι κάνω, που πάω να τα βάλω, με τι πάω να τα βάλω

Διάδρομος του νοσοκομείου χωρίς κόσμο. (travelling)

Ένας άνδρας (Αλέκος Ζούκας) στο τραπέζι ενός σπιτιού. Πάνω στο τραπέζι το καπέλο του (Panama), τσιγάρα, τασάκι, αναπτήρας, ποτήρια.

[ON - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Οι αρρώστιες όλες είναι σαν τον πόλεμο.

Ο εχθρός είναι πάντα απρόσωπος. Ο καρκίνος είναι εμφύλιος πόλεμος.

Ο εχθρός έχει όνομα, είναι δίπλα, είναι ο γείτονας.

Για αυτό και η φρίκη του εμφύλιου είναι χειρότερη από τη φρίκη του πολέμου.

Γιατί στον εμφύλιο θα κοιτάξει ο εχθρός, όχι να σκοτώσει απλώς τον εχθρό του,

αλλά να τον σβήσει και ως ύπαρξη. Είναι ο ίδιος ο εαυτός σου που σε πολεμά,

που σε σκοτώνει για κάποιο λόγο, σε διαλύει.

Ένας κάβουρας, μέσα στο νερό, ανάποδα, κουνάει τα ποδιά του. (διαφάνεια, transparency)

Διάδρομος του νοσοκομείου χωρίς κόσμο. (travelling)

Μια γυναίκα (Ντίνα Ράκκου) στο σαλόνι του σπιτιού της.

[ON - ΝΤΙΝΑ ΡΑΚΚΟΥ ασθενής]

Είτε άσχημη είναι, είτε καλή είναι η ζωή, τη θέλεις να ζήσεις.

Το μόνο που μου έκανε ήταν οι υποχρεώσεις μου και ήθελα

να ζήσω για τα παιδιά μου. Να ζήσω να βλέπω τα παιδιά μου.

Ήμουν και 42 χρονών... Και εφόσον ήμουν και τόσο ταλαιπωρημένη όλα τα χρόνια μου....

Εκεί με πήρε από κάτω. Λέω εντάξει νέος άνθρωπος είμαι ακόμα να ζήσω.

Αλλά την αίσθηση του θανάτου την έχεις πολύ έντονα στην αρχή που χειρουργείσαι από τέτοιο πράγμα.. Το μόνο που σκέφτεσαι είναι ο θάνατος, θα πεθάνω.

Διάδρομος του νοσοκομείου χωρίς κόσμο. (travelling)

Ένας άνδρας (Βασίλης Τριφύλλης) στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ON - ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ασθενής]

Πριν φοβηθώ τη λέξη καρκίνος, πριν ακόμα μάθω το τι έχω,
πριν φοβηθώ λοιπόν τη λέξη καρκίνος, φοβήθηκα τη λέξη πόνος.
Δεν με ένοιαζε τόσο το πώς λέγεται αυτό που έχω, όσο του έλεγα,
γιατρέ μπορείς να μου πάρεις τον πόνο,
δεν με νοιάζει να θα με κάνεις καλά, να μην πονάω θέλω.

Η Μαρία Πουλίζι περπατά στο διάδρομο. Πηγαίνει στο εργαστήριο.

[ON – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

- Γεια σου Ρούλα, καλό απόγευμα.
- Ιωάννα περίμενε λίγο.

Η Μαρία Πουλίζι στο εργαστήριο. Μπροστά σε οθόνη συζητά με συνεργάτες της και πηγαίνει στον χώρο δίπλα που εξετάζουν μία ασθενή.

- Γύρισε το λίγο προς τα εδώ.

[OFF – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

Από τις εκφράσεις που έβλεπα στα πρόσωπα των συναδέλφων
που μου κάνανε τις εξετάσεις,
άρχισα να πιάνω ότι ίσως δεν είναι κάτι τόσο απλό.
Όμως δεν ζητούσα εξηγήσεις. Εκείνη τη στιγμή έπαψα,
έστω και για λίγο, να είμαι γιατρός.
Ήθελα να είμαι ασθενής. Όταν μου είπαν ότι πρέπει να νοσηλευτείς,
εκεί συνειδητοποίησα ότι δεν είναι ένα απλό άλγος,
αλλιώς θα με στέλνανε σπίτι, αλλά πάλι δεν ρώτησα το γιατί
και συνέχισα να κάνω την ασθενή.

Συνεχίζει στο γραφείο της μπροστά σε οθόνες με δείγματα εξετάσεων.

[OFF – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός] συνέχεια

Μετά από 2 χειρουργεία μαθαίνω ότι πρόκειται για ένα αδеноκαρκίνωμα του νεφρού,
πολύ περιορισμένο μέσα στο νεφρό.
Και όταν μου ανακοινώθηκε εκείνη τη στιγμή δεν αισθάνθηκα κάτι ιδιαίτερο,
απλά παρακολουθούσα και άκουγα αυτά που μου λέγανε.

Ο Νίκος Καρβούνης στο ιατρείο του εξετάζει ασθενή και τις ακτινογραφίες του.

[ON – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Μάλιστα. Τα κόκαλα πονάνε καθόλου;
Εντάξει καλά είσαι. Εντάξει είμαστε.

Ο Νίκος Καρβούνης περπατά στο διάδρομο και κάθεται στις θέσεις των επισκεπτών.

[ON – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Πριν περίπου 6 χρόνια είναι μεσημέρι,
έχουμε τελειώσει το πρωινό ωράριο, και κανονίζω με τους συναδέλφους
να γίνει κωλονοσκόπηση και να παρθεί το κατάλληλο δείγμα.
Όμως καθυστερήσαμε, το προσωπικό έφυγε
και η πρόταση των συναδέλφων που μου έκαναν την ενδοσκόπηση είναι
Νίκο δεν έχουμε αδελφή, κάποιος πρέπει να το πάει...

Τα πόδια του Νίκου Καρβούνη. Περπατά στο διάδρομο. (travelling)

Κύματα χτυπούν σε βράχια.

[OFF – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός] συνέχεια
Αναγκάστηκα με λίγα λόγια να το πάω εγώ ο ίδιος σε ένα λεκανάκι,
και να βαδίσω αυτό το διάδρομο, μέχρι να το πάω
στην άλλη γωνία στο παθολογοανατομικό ...
Περίπου 50 μέτρα ήταν συγκλονιστικά.
Κρατούσα τη μοίρα μου στα χέρια μου και παρέδωσα το υλικό στο εργαστήριο.

Κύματα χτυπούν σε βράχια.

[OFF – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός] συνέχεια
Η διάγνωση μου έγινε τηλεφωνικά.
Θα ήταν πολύ δύσκολο πρόσωπο με πρόσωπο
να μου ανακοινώσουν τα κακά μαντάτα,
και έτσι ενώ είμαι στα εξωτερικά ιατρεία, γίνεται το τηλέφωνο
και μαθαίνω ακριβώς τι συνέβαινε και πόσο σοβαρά είναι τα πράγματα.

Ο Νίκος Καρβούνης κάθεται δίπλα στο κρεβάτι, σε θάλαμο ασθενών.

[ON – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός] συνέχεια
Ίσως η συγκλονιστικότερη περίοδος να είναι η προηγούμενη νύχτα,
πριν από το χειρουργείο που όλα παίζονται,
δεν ξέρει κανείς πως θα βγει, αν θα βγει, πως θα είναι όλη η εικόνα...
Περνάει όλη η ζωή μπροστά σου, αναλογίζεσαι πολλά πράγματα,
δεν ξέρεις πως θα πάνε, τι θα μείνει πίσω, τι θα αφήσεις,
τι προοπτικές έχεις, αρκετές υποχρεώσεις οικογενειακές, μεγάλη οικογένεια.
Ευτυχώς όλα πήγαν καλά και 6 χρόνια μετά είμαι εδώ και μιλάω γι' αυτό το γεγονός.

Διάδρομος του νοσοκομείου. Πέρασματα νοσηλευτικού προσωπικού.

Ένας άνδρας (Αλέξανδρος Αρδαβάνης) στο γραφείο του.

[ON – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)]
Είναι το κοίταγμα κατάματα του θανάτου.
Την πρώτη φορά που θα σου πουν τη λέξη
ή θα στο υπαινιχθούν ότι έχεις καρκίνο, αισθάνεσαι για πρώτη φορά
να σε κοιτάζει από πίσω, από το βάθος, να σε κοιτάζει ο θάνατος.
Πραγματικά το πρώτο κοίταγμα που σου κάνει το θανάσιμο.
Αυτό το οποίο λες θα πεθάνω.

04. Προσωπικές μαρτυρίες

*(περιμένοντας να κάνω τη χημειοθεραπεία, έμαθα να ακούω τον χρόνο, να νιώθω τον χρόνο με
σωματικό ερέθισμα... ο καρκίνος είναι μια προσωπική ιστορία του κάθε αρρώστου)*

Διάδρομος του νοσοκομείου χωρίς κόσμο. (travelling)

Πρόσωπα ασθενών που κοιτάζουν χωρίς να μιλούν.

Μεγάλα ρολόγια τοίχου. Κίνηση των δεικτών.

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού. Πάνω τα ίδια αντικείμενα.

[ON - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]
Είναι αλήθεια όμως Σταύρο.
Είναι αλήθεια γιατί όταν έμαθα και περιμένοντας να κάνω τη χημειοθεραπεία,
έμαθα να ακούω το χρόνο.
Να νιώθω τον χρόνο με σωματικό ερέθισμα. Αμέσως σωματοποιήθηκε ο χρόνος.
Με ανοιχτά τα μάτια στο σκοτάδι μετρούσα τα δευτερόλεπτα, τις ώρες.
Προσπαθούσα να φανταστώ πως καλπάζει αυτό μέσα στον άνθρωπο.
Χωρίς συμπτώματα εμφανή, χωρίς τίποτα, γιατί έτσι είναι ο θάνατος ο πραγματικός.

Ο χρόνος σου ξαφνικά γίνεται πολύτιμος, γίνεται πολύτιμος,
γίνεται λίγος, αρχίζει και δεν σου φτάνει.
Τι σου έμεινε ακόμα από αυτό το θέατρο, να πεις ή να κάνεις;
Δύο, τρία πραγματάκια...

Μοναχικές φιγούρες ασθενών. Κοιτάζουν προς τη θάλασσα χωρίς να μιλούν.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Ο καρκίνος είναι μια προσωπική ιστορία του κάθε αρρώστου.
Και το πώς τον βιώνει έχει σχέση με το χαρακτήρα του, με τα βιώματα του,
με τον τρόπο που αντιμετωπίζει δύσκολες καταστάσεις.
Τώρα τι υπεισέρχεται και έχουμε 2 αρρώστους που είναι στο ίδιο στάδιο
και έχουν τον ίδιο καρκίνο και ο ένας πάει καλά και ζει δια βίου
και ο άλλος κάπου στραβώνει και πεθαίνει γρήγορα,
και με κακές συνθήκες κάποιες φορές,
αυτό δεν ξέρει κανείς που να το αποδώσει.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος περπατά στον κήπο του σπιτιού του. Περιποιείται ένα δένδρο.

[OFF – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός] συνέχεια

Η διάγνωση του καρκίνου δεν σημαίνει το τέλος.
Αυτά που ξέρουμε ίσως είναι πολύ λιγότερα από αυτά που δεν ξέρουμε.
Σίγουρα το να έχει κανείς μια αισιόδοξη πλευρά
και να έχει μια διάθεση να παλέψει, παίζει κάποιο ρόλο.
Και ακόμα κι αν δεν παίζει ρόλο στην εξέλιξη της νόσου,
παίζει ρόλο στο πως θα έχει κανείς μια καλή ποιότητα ζωής
σε αυτό το διάστημα που του μένει.

Ο Αλέξανδρος Αρδαβάνης στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)]

Το να μπορέσεις για παράδειγμα να δώσεις σε έναν άνθρωπο την όραση του,
ή να του δώσεις τη δυνατότητα να ζήσει τρεις ή τέσσερις μήνες,
ή να ζήσει ένα καλοκαίρι, όπως κάποιοι ασθενείς μου που μού είπαν
και νόμιζα ότι με κορόιδευε η κόρη της, λέει γιατρέ σας αγαπούμε πάρα πολύ κ.λ.π.,
λέω με κοροϊδεύει αυτή γιατί είχε πεθάνει η μητέρα της,
μου λέει της χαρίσατε το καλοκαίρι. Και το καλοκαίρι τι ήταν;
Πήγε με το εγγονάκι της και μου έδειξε μια φωτογραφία,
που ήταν με το ποδήλατο, δίπλα η γιαγιά στο ποδήλατο
η οποία θα πέθαινε πιθανώς πολύ νωρίτερα και πέρασε ένα όμορφο καλοκαίρι
και μετά το καλοκαίρι βάρυνε και πέθανε και τέλειωσε.

Πρόσωπα που νοσηλεύονται σε θαλάμους ασθενών.

[ΟΝ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)] συνέχεια

Αυτό λοιπόν είναι μια μικρή επιτυχία.
Τι σημαίνουν 3 μήνες αν πούμε ότι είναι ένα καλοκαίρι?
Τίποτα δεν είναι για αυτούς που μετράνε με ποσά,
που μετράνε την έννοια της επιτυχίας
ή την έννοια της αξίας με το λεγόμενο cost benefit.
Τι πλήρωσε έναντι τι ωφελήθηκε.
Το τι μπορεί να σημαίνουν τρεις μήνες για έναν άνθρωπο,
τρεις μήνες ή έξι μήνες ή ένας μήνας και τι μπορεί να αλλάζει
για ένα άνθρωπό ή για την οικογένειά του, αυτό το πράγμα
δεν μπορεί να το δει και να το αναγνώσει καμία στατιστική....

Πρόσωπα που νοσηλεύονται στους διαδρόμους ή σε θαλάμους ασθενών.

Ο Νίκος Μπουντούρογλου στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]

Ίσως ένα από τα πράγματα που με ενόχλησε, σε εισαγωγικά, είναι η ηλικία.
ότι θα μπορούσα να το είχα πάθει λίγο αργότερα...
Αν ήταν να το πάθω, να το πάθω λίγο αργότερα.
Πιο πολύ φοβήθηκα δηλαδή ότι έχω πράγματα να κάνω στη ζωή μου...
που ίσως δεν προλάβω να τα κάνω.

Η Γεωργία Βίτσα συμμετέχει σε προετοιμασία και εξέταση ασθενή.

[OFF – ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΙΤΣΑ νοσηλεύτρια]

Δεν ήθελα στο χώρο της δουλειάς μου, παρόλο που ήξερα
ότι θα είχα μια πολύ καλλίτερη μεταχείριση,
δεν ήθελα σε καμιά περίπτωση να κάνω κάτι εκεί μέσα.
Ήθελα οι συνάδελφοι μου να με θυμούνται έτσι όπως ήμουν
και αν ποτέ ο Θεός να αξίωνε να ξαναγυρίσω θα ήταν ένα κενό
το οποίο δεν θα το είχαν παρακολουθήσει.
Για αυτό και διάλεξα ένα άλλο νοσοκομείο.
Και νομίζω ότι τελικά ήταν καλλίτερα για τη ψυχολογία μου.

Ο Νίκος Καρβούνης κάθεται δίπλα στο κρεβάτι, σε θάλαμο ασθενών.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Είναι ένα λαϊκό παιδί, το οποίο έχει μια ελεύθερη γλώσσα
και έχει μάθει λοιπόν ότι πρόκειται να χειρουργηθώ,
και με συναντά στο προαύλιο, τελειώνοντας τη δουλειά,
λίγες μέρες πριν το προγραμματισμένο χειρουργείο,
οπότε με χαιρετάει και μου λέει: "γεια σου γιατρέ τι γίνεται, πως τα πάμε? "
Και η επόμενη κουβέντα του ήταν λίγο αστεία με την έννοια
ότι μου είπε "τι θα γίνει, να κρατήσω ένα κρεβατάκι δίπλα σε εμένα?".

Τον κοίταξα λίγο, γέλασα και από εκείνη τη στιγμή συνειδητοποίησα
ότι πέρασα από τη χώρα των θεραπειών και των γιατρών στη χώρα των ασθενών.
Επέλεξα να χειρουργηθώ στο νοσοκομείο που δουλεύω
και πραγματικά ήταν συγκλονιστικό για τον κόσμο
να βλέπουν ένα γνωστό γιατρό στο ίδιο τους το νοσοκομείο.
Πιστεύω ότι σόκαρα πολύ κόσμο με αυτό, αλλά ήταν ενσυνείδητη επιλογή,
διάλεξα τους γιατρούς φίλους που ήξερα.

Ξέρω ότι τους φόρτωσα με άγχος να χειρουργούν ένα φίλο τους
αλλά ήξερα σε τι χέρια ήμουν και τους εμπιστεύτηκα απόλυτα.
Δεν εμπιστεύτηκα μεγαλόσχημους γιατρούς και πραγματικά ζητώ συγγνώμη
από τον κόσμο που σοκάραμε γιατί κοντά στα άλλα, στον ίδιο θάλαμο,
νοσηλεύτηκε και άλλος γιατρός μάλιστα του ιδίου τμήματος
με σοβαρό πρόβλημα και πραγματικά ήταν τραγικό
για το προσωπικό του νοσοκομείου να βλέπει γιατρούς
τους οποίους ήξερε 20 χρόνια να είναι με σοβαρές αρρώστιες
και πιστεύω ότι στεναχωρήσαμε πολύ κόσμο.
Ωστόσο και οι 2 το ξεπεράσαμε, η συμπαράσταση που πήραμε ήταν συγκλονιστική,
πραγματικά μας ενίσχυσε πολύς κόσμος
και πραγματικά τους ευχαριστούμε πάρα πολύ όλους.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Το λένε οι άρρωστοι μεταξύ τους.
Αφού αυτός εμπιστεύεται, που το ξέρει καλά γιατί έχει δουλέψει εδώ μέσα,
το νοσοκομείο, είμαστε σε καλά χέρια.
Αποκτούν μια αίσθηση εμπιστοσύνης.
Το σημαντικότερο από όλα είναι ότι μέσα από την οικειότητα

που αναπτύσσουν μαζί μου, ρωτάνε σε εμένα ερωτήματα που δεν θέλουν να τα ρωτήσουν στο γιατρό τους. Στην αρχή με εντυπωσίασε, λέω γιατί ας πούμε;

Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι ενός συνασθενούς εκεί που βρισκόμαστε, ο οποίος ήρθε μια μέρα έτσι δειλά, ξέρεις κάτι θέλω να σε ρωτήσω μου λέει "sex επιτρέπεται να κάνω?". Λέω γιατί δεν επιτρέπεται? Μπορείς? "βέβαια μπορώ", μου λέει. Λέω άμα μπορείς με γεια σου με χαρά σου, ποιος θα σου το απαγορέψει. Οπότε από εκεί που είχε έρθει συνεσταλμένος και μαζεμένος να ρωτήσει, η γυναίκα του καθόταν έτσι παραπέρα, βάζει μια φωνή "το είπε ο γιατρός, μπορώ"..

Η Μαρία Πουλίζι περπατά στο δρόμο. Μπαίνει σε σταθμό του ηλεκτρικού. Ανεβαίνει σκάλες, περιμένει στην αποβάθρα, ταξιδεύει με το τρένο. Κατεβαίνει, περπατά στην αποβάθρα.

[OFF – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

Μετά από το χειρουργείο και μετά και από την ανάρρωση, επέστρεψα στη δουλειά μου και όλα κυλούσαν πολύ όμορφα για εμένα γιατί μετά από μια τέτοια εμπειρία μπορείς να εκτιμήσεις όλα αυτά που για τους άλλους δεν έχουν και πολύ μεγάλη σημασία. Αρχίζει και σου αρέσει η ρουτίνα γιατί κάθε πρωί που ξύπναγα και ήμουν καλά σκεφτόμουν ότι δεν υπάρχει μεγαλύτερο δώρο στο να μπορώ να σηκωθώ, να ετοιμαστώ, να ντυθώ και να πάω στη δουλειά μου.

Να κάνω τη διαδρομή με το τρένο, που μου φαινόταν πάρα πολύ βαρετή όλα αυτά τα χρόνια, ενώ μετά έμπαινα στο τρένο για να πάω στον Πειραιά και χάζευα τους σταθμούς, τους ανθρώπους μέσα στο τρένο και όλα αυτά μου φαινόταν πολύ ωραία. Ένας ασθενής μας που είναι πολύ καλά, ήρθε και μου είπε θέλω να πάω στη δουλειά. Μπορείτε να μου δώσετε μια γνωμάτευση ότι είμαι σε θέση να εργαστώ? Κι εγώ του είπα με μεγάλη μου χαρά. Να πάτε. Εγώ τους ενθαρρύνω πάντα να πάνε στη δουλειά. Νομίζω ότι η δουλειά βοηθάει πάρα πολύ, πάρα πολύ.

Η Μαρία Πουλίζι στο εργαστήριο. Μπροστά σε οθόνη συζητά με συνεργάτες της.

[ON – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός] εργαστήριο εξετάσεων, νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ

- Ωραία εκεί. Τώρα είναι τέλεια και νομίζω ότι θα είναι καλά και επάνω του. Πάω να το δω.

05. Η σχέση γιατρού - ασθενούς – Η εμπιστοσύνη

(όταν του λες «έχεις καρκίνο», πρέπει να του πεις ότι θα κάνεις και ό,τι είναι δυνατόν για να τον θεραπεύσεις... το καλύτερο φάρμακο που μπορώ να του δώσω είναι να του πιάσω το χέρι)

Θάλαμος ασθενών. Ο Νίκος Καρβούνης συζητά με συναδέλφους του.

- Δεν είναι ραβδομιοσάρκωμα αυτό το πράγμα. (διάλογος γιατρών που εξετάζουν κάποιον)

Ο Νίκος Καρβούνης κάθεται δίπλα στο κρεβάτι, σε θάλαμο ασθενών.

[ON – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Οι χαρές που πήρα από αυτή τη δουλειά είναι πάρα πολλές. Λέγεται ότι η ογκολογία είναι μια ειδικότητα που πρέπει να πληρώνεις για να την ασκείς, με την έννοια ότι εισπράττεις, εντός πολλών εισαγωγικών, πάρα πολλά. Και πραγματικά είναι τεράστιο το κέρδος με την έννοια ότι σε επίπεδο ανθρώπινων σχέσεων ξεκινάς ίσως κάπως αρνητικά. Είσαι εκπρόσωπος ενός συκοφαντημένου συστήματος, ενός προβληματικού συστήματος,

πολλές φορές το λένε ότι είσαι και λύση ανάγκης,
ότι ήρθα σε εσένα γιατί δεν έχω τα λεφτά να πάω αλλού,
αλλά αν το ξεπεράσουμε αυτό, και υπάρχει χρόνος
να ξεπεραστεί, όλη η δυσκολία και το πάγωμα των πρώτων σχέσεων
έχεις όλο το χρόνο να ξεπεράσεις όλα αυτά τα τεχνητά εμπόδια
των παρανοήσεων που υπάρχουν γύρω από το ΕΣΥ.

Διάδρομοι του νοσοκομείου. Πετάσματα προσώπων.

Ο Αλέξανδρος Αρδαβάνης στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)]

Ο γιατρός που νοιώθει παίρνει από τον άρρωστο
ίσως πολύ περισσότερα από όσα δίνει και αυτό το ονομάζω ψυχοσυναλλαγή
και δεν το ανταλλάσσω με τίποτα στον κόσμο.
Με όλα τα πλούτη, με όλα τα αξιώματα, δεν το ανταλλάσσω με τίποτα..

Ο Βασίλης Τριφύλλης στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ασθενής]

Για να εμπιστευτείς το γιατρό πιστεύω ότι είναι πρώτα από όλα
είναι ο τρόπος που θα σε πλησιάσει εκείνος.
Ο τρόπος που θα σου μιλήσει, ο τρόπος ακόμα που θα κοιτάξει το φάκελο σου,
το ιστορικό σου, νομίζω ότι είναι αυτό που θα σου κερδίσει την εμπιστοσύνη
ή θα πεις αυτός ο γιατρός δεν μου κάνει.
Όταν θα τον δεις ότι δείχνει ενδιαφέρον πραγματικό,
ότι συμπάσχει μαζί σου, ότι προσπαθεί να σου πει ένα λόγο παρηγοριάς
γιατί στην ασθένεια, στο πρόβλημα το δικό μου πολλές φορές
και ένα ψέμα νομίζω πως το χρειάζομαι από τον οποιονδήποτε
δηλαδή όσο να 'ναι σε καταβάλλει κάποιος ότι θα υποφέρεις,
θα υποφέρεις και το αποτέλεσμα είναι να πεθάνεις.

Διάδρομοι του νοσοκομείου. Πετάσματα προσώπων.

Ένας άνδρας (Βασίλης Ιακωβίδης) στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ψυχίατρος]

Όταν του λες έχεις καρκίνο πρέπει να του πεις ότι θα κάνεις
και ότι είναι δυνατόν για να τον θεραπεύσεις. Αυτό θέλει να ακούσει.
Αν του στερήσεις την ελπίδα, του πεις έχεις καρκίνο και δεν γίνεται τίποτα,
είναι πολύ, πολύ, πολύ δυσβάσταχτο και δεν θα το άντεχε ο καθένας μας.

Διάδρομος νοσοκομείου. Πετάσματα προσώπων.

Ο Αλέξανδρος Αρδαβάνης στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)]

Το να ακουμπήσεις το χέρι του αρρώστου, να πιάσεις το χέρι του,
να πιάσεις το σβέρκο τους, όπως μου αρέσει πολλές φορές
να πιάνω το λαιμό τους και να τους χαϊδεύω λιγάκι εκεί πέρα
ή στην πλάτη εδώ πέρα, αλλά κυρίως να πιάσεις το χέρι και να πεις "είμαι εδώ".
Αυτό, "είμαι εδώ για εσένα, πες μου τι θέλεις και ότι μπορώ θα το κάνω".

Ο Νίκος Μπουντούρογλου στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]

Το καλύτερο φάρμακο και το λέω μετά λόγου γνώσεως,
που μπορούσα να δώσω σε έναν άνθρωπο ο οποίος είναι καρκινοπαθής
και μάλιστα μιλάω για έναν καρκινοπαθή ίσως του τελικού σταδίου,
έναν καρκινοπαθή που στην ουσία έχει ημερομηνία λήξης,
όσο κυνικό κι αν ακούγεται αυτό,
νομίζω ότι το καλλίτερο φάρμακο που μπορώ να του δώσω,

είναι να του πιάσω το χέρι.

Διάδρομος νοσοκομείου. Περάσματα προσώπων.

Ο Νίκος Καρβούνης κάθεται δίπλα στο κρεβάτι, σε θάλαμο ασθενών.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Σε ένα μονόκλινο είχαμε έναν 24χρονο Αλβανό που είχε μια φοβερή παραμόρφωση στο πρόσωπο, ένα σάρκωμα στην κάτω γνάθο, σε σημείο που ήταν δραματικά παραμορφωμένο το πρόσωπο, δεν μπορούσες να τον δεις, η διατροφή του προβληματική .. Κάναμε ότι μπορούσαμε σε ένα μονόκλινο δωμάτιο, στο οποίο όμως το μεγαλείο της αυτοθυσίας και της συμπαράστασης ήταν ο μικρός του αδερφός. Ένας 17χρονος Αλβανός ο οποίος δεν έφυγε στιγμή δίπλα από τον αδερφό του, άντεχε να βλέπει τον αδερφό του σε αυτήν την κατάσταση, να τον ταΐζει και να τον φροντίζει και τον φρόντιζε μέχρι που πέθανε.

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού.

Φωτογραφία: πατέρας, μητέρα, δύο μικρά παιδιά.

Γενικό εξωτερικό πλάνο του νοσοκομείου ΜΕΤΑΞΑ. Ύψος κτιρίου και μπαλκόνια.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Είχα πάντα αυτό το φόβο, δεν έτυχε να τα πούμε ποτέ αυτά. Γιατί και ο πατέρας μου και η μάνα μου πέθαναν από καρκίνο και οι δύο. Και επειδή ο πατέρας μου πέθανε με οδυνηρό τρόπο, ήταν μεταστατικός και τον εξευτέλισε ο καρκίνος, τον έκανε μια κρεομάζα στο τέλος, ενώ ήταν ένας άνδρας ψηλός και όμορφος, ευθυτενής, δυνατός άνδρας, αλλά ο καρκίνος τον έκανε σκουπίδι στο τέλος. Τον έκανε να ντρέπεται. Ζήτησε μάλιστα τότε από τη νοσοκόμα να τον βοηθήσει να πηδήξει. Είχα από πολύ νωρίς αυτή την αγωνία του τέλους. Αυτό ίσως να καθόρισε και τη ζωή μου.

06. Τα χειρουργεία – Στηρίζονται στην ελπίδα που τους δίνουμε εμείς

(νιώθω πως νιώθει αυτή η γυναίκα και μου αρέσει, με αυτές τις γυναίκες, να τους λέω ότι πέρασα κι εγώ κάποια στιγμή από αυτό το χειρουργικό κρεβάτι και ότι τώρα είμαι εδώ και είμαι καλά)

Το τμήμα των χειρουργείων. Διάδρομοι, μεταφορές ασθενών με φορεία, περάσματα προσώπων με πράσινες στολές κ.ά.

Μία γυναίκα (Μαρία Αργυριάδη) σε ένα δωμάτιο νοσηλείας του τμήματος.

[ΟΝ – ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗ νοσηλεύτρια]

Πριν από τέσσερα χρόνια νοσηλεύτηκα εδώ γιατί είχε γίνει διάγνωση καρκίνου μαστού, χειρουργήθηκα εδώ, έκανα τις θεραπίες μου, είναι οι γιατροί που με παρακολουθούν εδώ, γνώρισα από κοντά πως νοιώθουν αυτοί οι άνθρωποι, τι περνάνε, και ήθελα να προσφέρω,

Η Μαρία Αργυριάδη συμμετέχει ενεργά σε μία χειρουργική επέμβαση.

[OFF – ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗ νοσηλεύτρια] (συνέχεια)

να βοηθήσω αυτούς τους ανθρώπους γιατί είχα βρεθεί στη θέση τους. Νοιώθω πως νοιώθει αυτή η γυναίκα και μου αρέσει με αυτές τις γυναίκες, να τους λέω ότι πέρασα και εγώ κάποια στιγμή από αυτό το χειρουργικό κρεβάτι και ότι τώρα είμαι εδώ και είμαι καλά και ότι μπορούν να ελπίζουν σε αυτό...

**Μία ομάδα 6...7 ατόμων κάνει μια χειρουργική επέμβαση. Έντονη κινητικότητα.
Πρωτοστατεί ένας άνδρας γιατρός (Παναγιώτης Μανίκης).**

[OFF – ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΝΙΚΗΣ χειρουργός]

Πρέπει να είμαστε ψυχροί στην εκτέλεση,
στην εκτέλεση βέβαια όχι του ασθενούς, της χειρουργικής πράξεως,
για να μην τον εκτελέσουμε, γιατί τα λάθη,
ειδικά στη χειρουργική ογκολογία πληρώνονται ακριβά.
Και η απόσταση της επιτυχίας από την αποτυχία και στη χειρουργική,
όπως και στη ζωή είναι πάρα πολύ μικρή.
Ο άρρωστος στηρίζει τον ίδιο του τον εαυτό με την ελπίδα που του δίνουμε εμείς,
και ο καρκίνος δεν είναι κάτι το οποίο φανταζόμαστε θανατηφόρο ευθύς εξ αρχής.

Ο Παναγιώτης Μανίκης σε ένα δωμάτιο νοσηλείας του τμήματος.

[ON – ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΝΙΚΗΣ χειρουργός] (συνέχεια)

Και μπορεί να αντιμετωπιστεί, με τα μέσα που έχουμε πλέον, αρκετά καλά,
να έχουμε καλή ποιότητα ζωής, και αυξημένο προσδόκιμο.
Εγώ δεν τους βλέπω τους αρρώστους ναρκωμένους μόνο.
Ο άρρωστος κρέμεται από πάνω σου.
Μπορεί να σε ενοχλήσει οποιαδήποτε στιγμή, αυτό πρέπει να το κάνει,
γιατί θα αισθανθεί πιο ασφαλής, θα αισθανθεί ότι εσύ συμμετέχεις στον αγώνα
που έχει αρχίσει και που του έχεις υποδείξει ότι θα κάνει.
Και κάθε μέρα να έχει τη δυνατότητα να σε βρει,
να σου μιλήσει, να έχει μια απάντηση έστω και στο τηλέφωνο
και οποιαδήποτε ώρα.
Σου χαλάει τη ζωή αυτό, είναι αλήθεια, αλλά αυτή είναι η δουλειά μας..

Η Μαρία Αργυριάδη σε ένα δωμάτιο νοσηλείας του τμήματος.

[ON – ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗ νοσηλεύτρια]

Όλο αυτό το διάστημα που έδινα τη μάχη μου με τον καρκίνο
το μόνο που ήθελα ήταν ευχάριστα πράγματα.
Δεν ήθελα ανθρώπους να με λυπούνται, το πιο σημαντικό.
Ήθελα ανθρώπους να μου δίνουν απλά καθημερινά πράγματα
μέσα από/ο τα οποία εγώ θα ήμουν ευτυχισμένη.

Οι συντελεστές της χειρουργικής επέμβασης χαλαρώνουν στο διάδρομο.

[OFF – ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗ νοσηλεύτρια] (συνέχεια)

Ήθελα να το συζητάω ελεύθερα, δεν ήθελα να κρύβομαι
και δεν το έκρυψα ποτέ, και ήθελα να συνεχίσω τη ζωή μου κανονικά
όπως και πριν τη διάγνωση του καρκίνου.
Απλά είπα ότι θα το παλέψω.

07. Η ποιότητα ζωής – Οι μικρές χαρές

(τη χαρά τη μαζεύεις όπως μαζεύει η μέλισσα τη γύρη από κάθε λουλουδάκι και την κάνει μέλι)

**Μια γυναίκα (Ρέα Σταθοπούλου, σύζυγος Γιώργου) ζωγραφίζει στη βεράντα του σπιτιού. Ο
Γιώργος Σταθόπουλος παρακολουθεί διακριτικά και σχολιάζει.**

[ON - ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός & ΡΕΑ σύζυγος]

- Σου αρέσει; (Ρέα)
- Ωραίο είναι. (Γιώργος)
Το τραπεζομάντιλο μου αρέσει που του έκανες και το κοφτό.

**Ο Γιώργος Σταθόπουλος αναχωρεί από τον εξωτερικό διάδρομο του σπιτιού.
Κάθεται στο σαλόνι.**

[ΟΝ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Όταν ήμασταν νέοι διαβάζαμε Παπαδιαμάντη.
Έχει ένα διήγημα που το λέει τα Ρόδινα Ακρογιάλια.
Εγώ ήρωα σε αυτό το διήγημα θεωρώ έναν ταπεινό καφετζή.
Αυτός είχε ένα λειτούργημα, να φτιάχνει έναν καλό καφέ
σε κάποιον που του άρεσε η φύση και ήθελε να φτάσει εκεί,
σε αυτό το μικρό καφεενεδάκι, να πιει τον καφέ του.

Αυτός ήταν ένας αυτάρκης, ταπεινός μεν αλλά γεμάτος άνθρωπος, πλήρης.
Δεν είχε σπουδές, δεν είχε τίποτα.
Είχε αυτή την ηρεμία και έκανε αυτό το καθήκον.
Μου άρεσε ο ρόλος αυτού του ταπεινού καφετζή.
Έτσι κι εγώ έβλεπα τον εαυτό μου μέσα στο νοσοκομείο,
σαν ένας εργάτης υγείας.
Ίσως και για αυτό μέσα μου νοιώθω ευτυχής
γιατί δεν επεδίωξα πολλά πράγματα.
Η ζωή μου έδωσε πιο πολλά από όσα είχα σχεδιάσει.
Τη χαρά τη μαζεύεις όπως μαζεύει η μέλισσα τη γύρι
από κάθε λουλουδάκι και την κάνει μέλι.
Ο καθένας μας έχει ένα μέλι στη ζωή του όταν τελειώνει,
άλλος περισσότερο άλλος λιγότερο,
από τα πόσα λουλουδάκια πήγε η μέλισσα και τσίμπησε.
Μικροπράγματα της καθημερινότητας φτιάχνουν τη χαρά.
Ένα καλό φαγάκι, μια καλή κουβέντα με ένα φίλο, κάποιες ωραίες διακοπές...
Τι θυμόμαστε; Τα ευχάριστα πράγματα θυμόμαστε,
τα δυσάρεστα τα απωθούμε.
Έτσι δεν είναι; Ψήγματα παίρνεις από εδώ, ψήγματα από εκεί και φτιάχνεις κάτι.

Η Ρέα στον καναπέ ακούει σιωπηλή.

Η Μαρία Πουλίζι στο μπαλκόνι του σπιτιού παρατηρεί, κάτω, τον γείτονα που απλώνει ρούχα.

[ΟΝ – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

Κάθε φορά που αυτός ο κύριος απλώνει τα ρούχα του
μου αρέσει πάρα πολύ να τον παρακολουθώ,
γιατί μου αρέσει η επιμέλεια με την οποία το κάνει.
Έχω καταλάβει ότι δεν υπάρχει, δεν ξέρω για ποιους λόγους σύζυγος,
και όλες τις δουλειές τις κάνει αυτός και ο γιος του.
Είναι τόσο επιμελής που με συγκινεί πολλές φορές.

Η Μαρία Πουλίζι κάθεται σε μία πολυθρόνα στο μπαλκόνι του σπιτιού.

[ΟΝ – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

Όλοι οι άνθρωποι που δεν είναι στην ίδια ψυχική μου κατάσταση
είναι φυσικό ότι ασχολούνται με τα καθημερινά προβλήματα
δηλαδή τους απασχολεί πόσα λεφτά ξοδέψαμε αυτό το μήνα,
πως είναι η ζωή μας, τι δυνατότητες έχουμε,
τι υλικά πράγματα μπορούμε να αποκτήσουμε κ.λπ.
Εμένα δεν με απασχολούν καθόλου.
Δηλαδή περνάει η Ελλάδα μια οικονομική κρίση
κι εγώ συνειδητά δεν έχω πάρει χαμπάρι τίποτα.

Δεν βλέπω πια τηλεόραση που έβλεπα συζητήσεις πολιτικές,
επί ώρες καθόμουν εκεί και τους άκουγα τους πολιτικούς,
δεν μπορώ πια να τους ακούσω.
Όμως όταν το λέω στο Γιώργο ότι εγώ αδιαφορώ για αυτό,
εκείνη τη στιγμή τον επηρεάζει,
δεν θέλει να με βλέπει έτσι, γιατί ξέρει πως ήμουν.
Και μερικές φορές ο Γιώργος το λέει αναισθησία, μου λέει εσύ είσαι αναίσθητη.

Το παιδί μπορούσε να έχει πάρει 18 και πήρε 16 κι εσύ δεν ταραχτηκες.

Μα δεν μπορώ να ταραχτώ γι' αυτό. Δεν μπορώ.

Δεν με νοιάζει αν ο Ανδρέας θα μπει στο Πανεπιστήμιο,
όχι γιατί δεν ενδιαφέρομαι για το μέλλον του παιδιού μου,
αλλά γιατί δεν πιστεύω ότι δεν θα είναι ευτυχισμένος άνθρωπος γι' αυτό το γεγονός.
Μπορεί να είναι για χίλια άλλα δυο ευτυχισμένος.

Και πιστεύω πλέον ότι αυτό που μπορεί να τον κάνει ευτυχισμένο
μπορεί να είναι και μια σχέση,
και μπορεί και να μην έχει καμιά σχέση με το χώρο εργασίας,
μπορεί να είναι μια δουλειά που αγαπάει
κι ας μην είναι η δουλειά που είχαμε ονειρευτεί όλοι για τον Αντρέα.

Εγώ όμως πλέον τον εαυτό μου τον βγάζω απέξω. Δεν νομίζω ότι θα είναι.

.. Εγώ του λέω μόνο να έχεις περιέργεια, να είσαι περίεργος
και όχι περιέργεια τι κάνει ο γείτονας, περιέργεια για τα πράγματα,
για τους ανθρώπους, για τα τοπία, για οτιδήποτε
υπάρχει σε αυτόν τον κόσμο να έχεις πολύ περιέργεια.
Να προσπαθείς να δεις όσα περισσότερα μπορείς.
Μόνο αυτό του λέω. Δεν του λέω ποτέ διάβασε. Ποτέ πλέον..

Ο Βασίλης Ιακωβίδης στο σαλόνι του σπιτιού.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ψυχίατρος]

Από τις πρώτες μας ηχογραφήσεις που θέλαμε
να τις χρησιμοποιήσουμε για εκπαιδευτικούς λόγους,
ήταν μια κυρία με μαστεκτομή,
η οποία ήταν πάρα πολύ εκφραστική και πάρα πολύ ωραία
και έλεγε ότι τώρα δεν παίρνω ένα βάζο, πάω με ταξί.
Τώρα είμαι καλλίτερα με τον άντρα μου
γιατί δεν έχω μονίμως κείμενα που είναι είτε θρησκευτικά είτε άλλα,
παίρνω και κανένα πορνοπεριοδικό και κάνω καλλίτερο έρωτα με το σύζυγο μου.
Έκανε καλλίτερη ποιότητα ζωής από ότι παλιότερα. Ζω το σήμερα έλεγε.

08. Το σώμα μας – Η εικόνα μας – Η στήριξη

*(όταν τα χέρια μου μούδιαζαν σιγά-σιγά, μου φαινόταν ότι μουδιάζει ο κόσμος γύρω μου όλος... να
ξυρίσουμε τα κεφάλια μας για συμπαράσταση... ήθελα να με αγαπάνε, όχι να με λυπούνται)*

Διάδρομος του νοσοκομείου χωρίς κόσμο. (travelling)

Η Γεωργία Βίτσα προετοιμάζει έναν ασθενή.

[OFF – ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΙΤΣΑ νοσηλεύτρια]

Όταν ξεπεράσουμε το φόβο του θανάτου αρχίζει
και σε απασχολεί πάρα πολύ έντονα η εικόνα σου.
Χημειοθεραπείες, πέφτουν τα μαλλιά, πως θα κυκλοφορήσω εγώ.
Όταν πέρασε τα μαλλιά μου από τις χημειοθεραπείες ένοιωσα
μεγαλύτερο σοκ από το άκουσμα αυτής καθαυτής της νόσου.
Ενώ ήξερα ότι κινδύνευε η ζωή μου, το μαλλί πραγματικά με σόκαρε όταν έπεσε.

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού. Πάνω τα ίδια αντικείμενα. Καπνίζει.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Όταν ας πούμε κοιτάζα τα χέρια μου να μουδιάζουν σιγά-σιγά,
μου φαινόταν ότι μουδιάζει ο κόσμος γύρω μου όλος.
Δεν μπορούσα να καταλάβω ότι αυτό το πράγμα είναι μόνο...
Ήταν καθολικό φαινόμενο.

Ή το φαινόμενο της εξάντλησης που αισθανόμουν,
μου φαινόταν ότι όλος ο κόσμος πέφτει, υποτονεί και τα έμψυχα και τα άψυχα.
Η βιβλιοθήκη μου, τα βιβλία ξαφνικά έγιναν βαριά, δεν μπορούσα να καταλάβω τα εξώφυλλα,
την αφή, όπως τα καταλάβαινα πριν με κλειστά τα μάτια.

Ο Νίκος Καρβούνης όρθιος, δίπλα στο κρεβάτι, σε θάλαμο ασθενών.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Η πρώτη εικόνα που έχω από αυτό κρεβάτι είναι ένα πολύ συγκινητικό
σημείωμα συναδέλφου σε χαρτί του νοσοκομείου που έλεγε "καλή τύχη Νίκο".
Ήταν πραγματικό πολύ συγκινητικό, πολύ ενθαρρυντικό για εμένα
και ήταν μια πρώτη ένδειξη συμπαράστασης από τις πολλές
που ακολούθησαν κατά τη διάρκεια της νοσηλείας μου,
αλλά έτσι ξεκίνησαν όλα: "καλή τύχη Νίκο".

Η Ιωσηφίνα Περπινιά ξαπλωμένη στο κρεβάτι της.

[ΟΝ - ΙΩΣΗΦΙΝΑ ΠΕΡΠΙΝΙΑ ασθενής]

7 ½ χρόνια είμαι με τον άνδρα μου, τα 6 είμαι άρρωστη.
Και είναι δίπλα μου.
Όσο κι αν είναι οι συγγενείς και η οικογένεια σου δίπλα σου,
έχεις ανάγκη από έναν άλλο ώμο να κλάψεις,
γιατί έχεις ανάγκη πολύ να κλάψεις σε αυτήν την κατάσταση
και όταν ξέρεις ότι αυτό το χέρι είναι δίπλα σου και δεν σε εγκαταλείπει
γιατί είναι δύσκολα τα πράγματα και δεν σε αφήνει
γιατί δεν μπορεί να το αντιμετωπίσει, νομίζω ότι είσαι ευλογημένος άνθρωπος.

Η Μαρία Αργυριάδη σε ένα δωμάτιο νοσηλείας του τμήματος.

[ΟΝ – ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗ νοσηλεύτρια]

Πάρα πολλοί φίλοι απέφυγαν να επικοινωνήσουν μαζί μου,
όχι γιατί φοβήθηκαν, γιατί δεν ξέρανε πώς να με αντιμετωπίσουν.
Υπήρχε το άγχος μήπως πουν κάτι και στενοχωρηθώ,
ή το να πεις σε έναν άνθρωπο 33 χρονών που μόλις
έμαθε ότι νοσεί από καρκίνο, περαστικά, είναι σαν να κοροϊδεύεις.
Γιατί δεν είναι μια γρίπη που λες περαστικά
και σε τρεις μέρες θα περάσει, είναι ο καρκίνος

Η Ντίνα Ράκκου στο σαλόνι του σπιτιού της.

[ΟΝ - ΝΤΙΝΑ ΡΑΚΚΟΥ ασθενής]

Τα φιλικά άτομα δεν είναι ότι σε αποφεύγουν, δεν σε αποφεύγουν,
απλά εσύ αισθάνεσαι εκείνο τον καιρό που είσαι έτσι,
ότι σε λυπούνται και εγώ δεν θέλω ποτέ
επειδή ήμουν πάντα στη ζωή μου εγώίστρια,
δεν ήθελα ποτέ να με λυπάται κανείς. Ήθελα να με αγαπάνε, όχι να με λυπούνται..

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού. Πάνω τα ίδια αντικείμενα. Καπνίζει.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Στο φίλο θα μπορούσες να γύρεις το κεφάλι στον ώμο του κάποια στιγμή
και να πεις ότι κλάταρα, τώρα θα βάλω τα κλάματα.
Δεν είναι ντροπή...

Η Γεωργία Βίτσα στην κουζίνα του σπιτιού.

[ΟΦΦ – ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΙΤΣΑ νοσηλεύτρια]

Το φίλο δεν τον βλέπεις στη χαρά και στην ευκολία,
τον βλέπεις στις δύσκολες στιγμές.
Και πραγματικά εγώ είχα ανθρώπους που με στήριξαν ουσιαστικά.
Ανέχτηκαν τις ιδιοτροπίες μου, εκείνου του διαστήματος,
ανέχτηκαν τα νεύρα μου, ανέχτηκαν το θυμό μου,

φρόντισαν για το ψυχισμό μου,
με τράβηξαν κυριολεκτικά να βγω έξω, να διασκεδάσω,
να συμμετέχω, με τόνωσαν ψυχολογικά λέγοντας μου
πολύ ωραία η περούκα, πολύ ωραίο το μαλλί σήμερα.

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Κάποιες στιγμές ανύψωσης από ένα βύθισμα λόγω αδυναμίας κλπ.
δεν τις οφείλω στα φάρμακα που έπαιρνα.
Περισσότερο τις οφείλω σε αυτά που άκουγα
ή στο χέρι που μου χάιδεψε το μέτωπο....

Η Γεωργία Βίτσα στην κουζίνα του σπιτιού.

[ΟΦΦ – ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΙΤΣΑ νοσηλεύτρια]

Κι όταν έβλεπα ότι υπήρχε και η στήριξη από το σύζυγο,
όταν έβλεπα ότι δεν μου έδειξε ούτε μια στιγμή ότι είμαι ανεπιθύμητη,
ότι δεν θέλει να είναι μαζί μου, το ξεπερνούσα, το ξεπερνούσα πιο εύκολα

Ο Γιώργος Σταθόπουλος στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Από τότε που αρρώστησα την πιο συγκινητική πράξη, πρόθεση για πράξη,
την έχω ακούσει στο τηλέφωνο από ένα φίλο,
του οποίου ο πατέρας είχε μια εμπλοκή
και ξέρεις αν μέσα στην οικογένεια υπάρχει ένας καρκίνος
ξέρεις λίγο πολύ να χειριστείς κάποια πράγματα.

Όταν έμαθε ότι έκανα την πρώτη χημειοθεραπεία,
πριν καν χειρουργηθώ το 2005, με πήρε τηλέφωνο μετά από 15 μέρες περίπου,
μου λέει "πέσανε τα μαλλιά σου", του λέω όχι δεν έχουν επηρεαστεί καθόλου.
Λέω γιατί; Μόνο αυτό ήταν το ερώτημα,
"γιατί έχουμε αποφασίσει", μου λέει, "να ξυρίσουμε τα κεφάλια μας για να σου κάνουμε συμπαράσταση".
Εγώ δεν θα ξυρίζα το κεφάλι μου για κανένα φίλο μου.
Τώρα που είμαι άρρωστος μπορεί να το έκανα, αλλά δεν θα το σκεφτόμουν.
Το ότι ο καθένας σκέφτεται πώς να σε προσεγγίσει, πώς να σε βοηθήσει, είναι θαυμαστό.

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Και καπάκι ξαναπήγα στην Πυρσόγιαννη, χωρίς μαλλιά, τέλος πάντων κάπως,
και ο καφετζής εκεί που έγινε ο χωρός και το γλέντι,
με βλέπει και αρχίζει να ουρλιάζει.
"Κοίτα το μαλάκα ρε", φώναζε "κοίτα πως κουρεύτηκε, κοίτα ρε λουκ".
Πάψε του λέω, έκανα χημειοθεραπεία. "Βρε άι στο διάολο από δω".
Μη φωνάζεις Χρυσόστομε, έχω πρόβλημα.
"Βρε άι στο διάολο, να τα πεις σε κανέναν άλλο αυτά".
Αχ θέε μου. Γι' αυτό σου λέω ήμουν τυχερός,
έφτασα στο σημείο να μην με πιστεύει κανένας. Ξεγέλασα τους πάντες.

09. Η συντροφικότητα – Το ηθικό πρόβλημα – Η αξιοπρέπεια

*(η συντροφικότητα και η αλληλεγγύη, ένα πάρα πολύ δυνατό όπλο... αντιμετωπίζοντας έναν
καρκινοπαθή, είναι ένα ηθικό πρόβλημα· δεν μπορείς να είσαι ψεύτης, να μην είσαι γνήσιος... εμείς
έχουμε υποχρέωση να φερθούμε απέναντί τους όπως τους αξίζει, σαν ανθρώπους)*

Μεγάλη διαδήλωση με πανό και τραγούδια στην περιοχή της Ομόνοιας. Ο Νίκος Μπουντούρογλου ανάμεσα στους διαδηλωτές.

[ΟΦΦ – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]

Το νέο αυτό σου δείχνει ποιος πραγματικά είναι φίλος σου και ποιος δεν είναι.
Ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της ψυχολογικής μου συμπαράστασης
το οφείλω στην Αφροδίτη, τη γυναίκα μου,
και στους συντρόφους και συναγωνιστές μου,
όπου βρέθηκα, σε οποιαδήποτε κοινωνική δράση μαζί τους.
Νομίζω ότι εκεί βρήκα πάρα πολύ μεγάλο στήριγμα.
Από την άλλη με βοήθησε πολύ προφανώς η οικογένεια μου,
και αυτό νομίζω είναι εξαιρετικά θετικό για κάθε άνθρωπο
ο οποίος περνά μια τέτοια δοκιμασία.

Ο Νίκος Μπουντούρογλου με φόντο στους διαδηλωτές.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]

Όταν βρίσκεσαι στο δρόμο μαζί με άλλους ανθρώπους
που δεν τους γνωρίζεις, και έχεις μια ατμόσφαιρά
συντροφικότητας και αλληλεγγύης,
νομίζω ότι αυτό είναι ένα πάρα πολύ δυνατό όπλο,
είναι ένα πάρα πολύ δυνατό εφόδιο για να αντιμετωπίσεις
ακόμα και δικές σου καταστάσεις που μπορεί να είναι προβληματικές,
που μπορεί να είναι στρεσογόνες.
Μέσα από την κοινωνικοποίηση, μέσα από τη συντροφικότητα
αυτή του αγώνα νομίζω ότι έχει να κερδίσει
κάθε άνθρωπος ο οποίος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα.

Η είσοδος με την πινακίδα του νοσοκομείου.

Γιατρός παρακολουθεί σε οθόνη. Ασθενής οδηγείται στον τομογράφο.

- Αναπνέετε κανονικά, το κεφάλι πλάι..

Ο Νίκος Καρβούνης κάθεται στις θέσεις των επισκεπτών, στο διάδρομο.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Αντιμετωπίζοντας έναν καρκινοπαθή είναι ένα ηθικό πρόβλημα,
δεν μπορείς να είσαι ψεύτης.
Δεν μπορείς να μην είσαι γνήσιος.
Αισθάνεσαι το ηθικό βάρος να φερθείς ανάλογα.
Και πιστεύω ότι το νοιώθουν όλοι.

Αφίσα στην πόρτα του γραφείου

ΑΝ ΣΟΥ ΖΗΤΗΣΟΥΝ ΦΑΚΕΛΑΚΙ

δώσε ένα άδειο.

ΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙΣ

Βοήθησε ν' απαλλαγούμε από τη διαφθορά.

Ο Νίκος Μπουντούρογλου στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΓΛΟΥ γιατρός]

Δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση ο γιατρός και ο ασθενής να είναι αντίπαλοι.
Δεν μπορεί να είναι εταίροι εμπορικοί.
Ο εμπορικός εταίρος σε ένα τέτοιο είναι εχθρός.
Μόλις κλείσει η πόρτα δηλαδή ο ένας θα βρίζει τον άλλο,
και αυτός που πλήρωσε και αυτός που πληρώθηκε.

Ο Αλέξανδρος Αρδαβάνης στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)]

Όποιος έρθει εδώ πέρα, είτε πλούσιος είναι είτε φτωχός,
ο φτωχός ή ο ανασφάλιστος κατά προτεραιότητα βέβαια,
δεν έχει καμία υποχρέωση σε κανέναν από εμάς.
Εμείς έχουμε υποχρέωση να φερθούμε απέναντι σε αυτούς τους ανθρώπους
όπως τους αξίζει, σαν ανθρώπους.

10. Θα κάνω ό,τι καλύτερο σε αυτό που μου μένει – Μπόρεσα και προσαρμόστηκα
(εδώ και 8 χρόνια είμαι ακόμα, ευτυχώς, εν ζωή και προσπαθώ να προσφέρω τις υπηρεσίες μου... προσαρμόστηκα και ίσως είχα και τον τρόπο να πλησιάζω περισσότερο αυτούς τους ανθρώπους)

Προθάλαμος τμήματος Μικροεπεμβάσεων. Πετάσματα προσωπικού.

Ένας άνδρας (Αντώνης Μαγουλάς) μπαίνει στον προθάλαμο και ρωτά:

- Είμαστε έτοιμοι; Ήρθε ο άρρωστος;

Ο Αντώνης Μαγουλάς στην αίθουσα μικροεπεμβάσεων.

[ΟΝ – ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΑΓΟΥΛΑΣ γιατρός]

Πέρασα μια προσωπική εμπειρία η οποία με εξέθεσε
πάρα πολύ κοντά στον κίνδυνο.

Ο γιατρός (Αντώνης Μαγουλάς) και η νοσηλεύτρια (Γεωργία Βίτσα) συνεργάζονται σε μια μικροεπέμβαση.

[OFF – ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΑΓΟΥΛΑΣ γιατρός] συνέχεια

Χρειάστηκε να υποστώ μια σημαντική χειρουργική επέμβαση,
από την οποία προέκυψε και μια μικρή αναπηρία.

Με βάση τα δεδομένα που υπήρχαν, μέχρι τη στιγμή που μπήκα στο χειρουργείο,
η επιβίωση μου δεν περνούσε τα 2 χρόνια.

Αναγκάστηκα να πάω στο χειρουργείο και με τη βιοψία
η οποία επακολούθησε να βγει ότι ο όγκος αυτός ήταν καλοήθης
και έτσι η ζωή μου θα συνεχιζόταν φυσιολογικά.

- Επικέντρωση. Ο.κ. Διαφράγματα. (εντολές γιατρού)

[OFF – ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΑΓΟΥΛΑΣ γιατρός] συνέχεια

Αντί να έχω πεθάνει λοιπόν από το 2002, εδώ και 8 χρόνια,
είμαι ακόμα ευτυχώς εν ζωή και προσπαθώ να προσφέρω
τις υπηρεσίες μου προς το συνάνθρωπο μου πάσχοντα.

[OFF – ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΙΤΣΑ νοσηλεύτρια]

Είχα πάρα πολύ μεγάλους ενδοιασμούς στο να γυρίσω.

Δεν ήθελα να γυρίσω αρχικά.

Έλεγα εγώ πως θα πάω και θα αντιμετωπίσω έναν ασθενή
που έχει το ίδιο πρόβλημα με εμένα και πως εγώ
θα έχω τα ψυχικά αποθέματα να δώσω κουράγιο σε αυτόν τον άνθρωπο,
όταν εγώ η ίδια τις πληγές μου δεν τις έχω θεραπεύσει καλά, καλά.

Σιγά, σιγά μπόρεσα προσαρμόστηκα και ίσως είχα και τον τρόπο

να πλησιάζω περισσότερο αυτούς τους ανθρώπους

και να μιλάω περισσότερο μέσα στη ψυχή τους.

Ξέροντας πως είναι ένας άνθρωπος που βιώνει μια τέτοια κατάσταση,

πόσο πολύ θέλει να δει έναν άνθρωπο να είναι γερός

μπροστά στα μάτια του, και να ξέρει ότι έχει περάσει αυτή τη λαίλαπα στη ζωή του,

θεώρησα ότι θα έπρεπε να μιλήσω μόνο και μόνο για αυτό το λόγο.

Μου είναι πάρα πολύ σημαντικό και για εκείνους

και για εμένα. Αλλά κυρίως για μένα.

Ο Αντώνης Μαγουλάς στην αίθουσα μικροεπεμβάσεων.

[ΟΝ – ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΑΓΟΥΛΑΣ γιατρός] συνέχεια

Το πήρα απόφαση, θα κάνω ότι είναι καλλίτερο

σε αυτό που μου μένει και προσπαθούσα να τα δω όλα ωραιολογικά.

Το είχα συνειδητοποιήσει και το ζούσα.

Δε ένιωθα σαν μελλοθάνατος που περιμένω την ημέρα της εκτέλεσης μου,

ένοιωθα σαν ένας άνθρωπος που το ριζικό του είναι αυτό να επιβιώσει 50, 52 και όχι 80 και 90. Ούτε πρώτος, ούτε δεύτερος. Προσπαθούσα απλώς να ζήσω το χρόνο που μου έμενε κατά τον καλλίτερο δυνατό τρόπο και υλικά δεν σας το κρύβω, αλλά και συναισθηματικά.

11. Γιατί και το ιατρικό προσωπικό ασθενεί; – Ο νόμος της Ιουλίδας

(στο νοσοκομείο υπάρχουν αρκετοί καρκινοπαθείς από το προσωπικό· είναι ένας μικρόκοσμος της κοινωνίας... υπάρχει κάπου το στοιχείο της ενοχής· νιώθεις ότι κλέβεις το φαΐ του αλλουνού για να ζήσεις)

Διάδρομος του νοσοκομείου. Αφίσες στους τοίχους. (travelling)

Ο Νίκος Καρβούνης όρθιος, σε θάλαμο ασθενών.

Ενδιάμεσα πλάνα με μεταφορές ασθενών στα χειρουργεία.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Είναι γεγονός ότι στο νοσοκομείο υπάρχουν αρκετοί καρκινοπαθείς από όλο το προσωπικό, ιατρικό, νοσηλευτικό διοικητικό ...

Ειλικρινά δεν ξέρω τι συμβαίνει, αν πραγματικά υπάρχει κάτι πίσω από όλα αυτά ή είναι τυχαία γεγονότα.

Βέβαια είναι ένας μικρόκοσμος της κοινωνίας το ΜΕΤΑΞΑ, είμαστε περίπου χίλιοι εργαζόμενοι.

Δεν έχουν γίνει βέβαια και μελέτες να ξέρουμε κι αν διαφέρουμε από τα γενικά ποσοστά της κοινωνίας, ειλικρινά δεν ξέρω.

Αλλά γεγονός είναι ότι έχουμε αρκετούς.

Δεν νομίζω ότι μπορούμε να πούμε ότι αιτιολογικά φταίει το α ή το β για την εμφάνιση του καρκίνου στο νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ

Ο Γιώργος Σταθόπουλος στο γραφείο του, στο σπίτι.

Ενδιάμεσα πλάνα με προσωπικό σε εργαστήρια του νοσοκομείου.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Το ότι δουλέψαμε στο νοσοκομείο ΜΕΤΑΞΑ και αρρωστήσαμε δεν σημαίνει ότι είναι μεταδοτικός.

Τα τελευταία χρόνια ο κόσμος το ξέρει και δεν φοβάται μην κολλήσει.

Όταν ήμουν πολύ νέος γιατρός υπήρχε ένας φόβος διάχυτος

παρά το γεγονός ότι διαβεβαίωναν πως ο καρκίνος

δεν κολλάει ο κόσμος είχε μια επιφύλαξη.

Η θεραπεία του καρκίνου έχει μια διάσταση και οικονομική, τεράστια, γιατί όλα τα αντικαρκινικά φάρμακα είναι πολύ ακριβά φάρμακα.

Εγώ έχω πάρει για ένα χρόνο περίπου φάρμακο το οποίο έκανε 8.800ευρώ, τα 30 χάπια.

Το παίρναμε 28 μέρες, σταματάγαμε 14.

Δηλαδή για 42 μέρες το κόστος ήταν, μόνο του φαρμάκου, 8.800ευρώ.

Και ενώ δαπανάται όλη αυτή η δαπάνη,

σε ότι αφορά τη φαρμακευτική διάσταση του πράγματος,

δεν έχουμε νοσηλευτικό προσωπικό και τρεις νοσηλεύτριες

κάνουν τη δουλειά που πρέπει να κάνουν δέκα.

Αλλά πολλές φορές σκέφτομαι ότι δαπανώνται

για εμάς, όσοι είμαστε ασθενείς τελικού σταδίου,

για να κερδίσουμε κάποιους μήνες,

χρήματα που μέσα σε ένα μήνα όσα διατίθενται, θα μπορούσε

να ζήσει μια οικογένεια για ένα χρόνο σε αυτές τις συνθήκες τις δύσκολες...

Εκεί υπάρχει κάπου το στοιχείο της ενοχής.

Νοιώθεις ότι κλέβεις το φαΐ του αλλουνού για να ζήσεις.

Ενδιάμεσα πλάνα σε ταραγμένη θάλασσα.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός] συνέχεια

Ο νόμος της Ιουλίδας ή κείον νόμιμον.
Όταν τους πολιορκούσαν οι Αθηναίοι τους Τζιώτες,
και τους είχαν κλείσει στην Ιουλίδα, επειδή έβλεπαν
ότι δεν υπάρχουν τρόφιμα και θα πεθάνουν όλοι,
πήρανε μια απόφαση όποιος είναι 60 χρονών συμπληρωμένος
θα απέρχεται για να ζήσουν οι νεότεροι.
Και ήπιαν ομαδικά κώνειο. Αυτό είναι το κείον νόμιμον ή νόμος της Ιουλίδας.
Αλλά τουλάχιστον τότε τους προσέφεραν το κώνειο.
Δεν ξέρω αν είναι διατεθειμένοι να μας προσφέρουν το κώνειο κάποια στιγμή,

12. Η αξιοπρέπεια – Η μοναξιά του θανάτου

(όσο κι αν φοβάμαι τον θάνατο, δεν θέλω να ζήσω έτσι... φοβόταν ότι θα τον εγκαταλείψουν... είσαι ένα μοναδικό αντίτυπο σε αυτήν τη ζωή που χάνεται· ο θάνατος είναι θάνατος και δεν έχει καμία αξιοπρέπεια)

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Ο Αλέξανδρος Αρδαβάνης στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)]
Ξυπνάω, έχω δει να έχω καρκίνο, έχω δει να μου πέφτουν τα μαλλιά,
ονειρική εμπειρία, καρκίνο ο οποίος εκείνη την εποχή, εδώ και περίπου δέκα χρόνια,
ήταν πραγματικά απίστευτα λίγα τα φάρμακα που είχαμε
και οι δυνατότητες, ήταν απίστευτα φτωχά τα αποτελέσματα της θεραπείας μας.
Και ήταν γενικευμένος ο καρκίνος και εγώ όχι μόνο δεν είχα,
δεν υπήρχαν τα φάρμακα και το ήξερα ότι τα φάρμακα ήταν της πλάκας,
δεν έκανα τίποτα, αλλά και δεν είχα λεφτά να τα αγοράσω.

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Ο Βασίλης Τριφύλλης στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ασθενής]
Ίσως να φαίνεται εγωιστικό αλλά νομίζω ότι είναι χειρότερο
από το θάνατο να μην μπορείς τουλάχιστον τις πρώτες σου ανάγκες να τις κάνεις μόνος σου.
Θα ήθελα να με διαβεβαιώσουν οι δικοί μου ότι αν θα χρειαστεί κάτι τέτοιο,
όσο διάστημα θα χρειαστεί, να μην φτάσουν ποτέ σε σημείο
να βαρυγκωμήσουν, και αν δουν ότι πάλι δεν αντέξανε,
να με βάλουν σε κάποιο ίδρυμα.
Δηλαδή δεν θέλω να πει κανένας από μέσα του "ωχ βρε παιδί μου".
Αυτό το "ωχ" το φοβάμαι πολύ να το πούνε για έμενα.

Η Ντίνα Ράκκου στο σαλόνι του σπιτιού της.

[ΟΝ - ΝΤΙΝΑ ΡΑΚΚΟΥ ασθενής]
Δηλαδή αν είναι να γίνω βάρος να μην μπορώ να περπατήσω
και να κουράζω τα παιδιά μου έτσι, όχι δεν θέλω να ζήσω έτσι.
Όσο κι αν φοβάμαι το θάνατο, δεν θέλω να ζήσω έτσι.

Ο Νίκος Καρβούνης όρθιος, σε θάλαμο ασθενών.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]
Υπάρχει ένα απόσπασμα στο θάνατο του Ιβάν Ίλιτς του Τολστόι
που ο μεγαλοδικηγόρος δεν δέχεται την κατάσταση του,
πως κατάντησα έτσι και πως έχει φτάσει να κρέμεται
από τις φροντίδες του μουζίκου που έχει δίπλα του, του υπηρέτη του. Και δεν το δέχεται.
Και γυρίζει ο άλλος και του λέει "πρέπει να το δεχτείς, άρρωστος είσαι,
άσε με να σε φροντίσω, άσε με να κάνω αυτό που μπορώ να κάνω".

Αν φτάνουμε σε τέτοιο σημείο δηλαδή που να θεωρούμε αυτό που λέγεται εντός πολλών εισαγωγικών "αξιοπρέπεια", ότι είναι ένα υπερεγνώ, το πώς κατάντησα έτσι, λυπάμαι πάρα πολύ. Κατάντησες έτσι γιατί είσαι θνητός και θα πεθάνεις. Δεν θα είναι έτσι, θα πεθάνεις κάπως αλλιώς. Δέξου το και δέξου την καλοσύνη και τη φροντίδα όποιων σε αγαπάνε και όποιων σε φροντίζουνε. Αυτό σημαίνει για μένα αξιοπρέπεια.

Ο Βασίλης Ιακωβίδης στο σαλόνι του σπιτιού.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ψυχίατρος]

Θυμάμαι αυτό το γράμμα ενός Κρητικού που νοσηλευόταν και μέσα σε έξι στιχάκια μιας μαντινάδας, τα πέντε αφορούσαν αυτό που έλεγε «φίλοι να με επισκέπτεστε, αρρώστια δεν κολλάτε και η γυναίκα μου και τα παιδιά μου με αγαπούν αλλά όσο θα συνεχίσουν να με αγαπούν εγώ θα είμαι κοντά τους.»

Φοβόταν ότι θα τον εγκαταλείψουν. Καμιά φορά γίνεται και αυτό. Μερικοί συγγενείς εγκαταλείπουν, μέσα σε εισαγωγικά, συναισθηματικά, αλλά τις περισσότερες φορές όταν γίνεται αυτό είναι για να προστατευτούν από τον πολύ τους πόνο. Και για αυτό το βλέπουμε σε εφήβους που αρρωσταίνουν οι γονείς τους, οι έφηβοι απομακρύνονται συναισθηματικά. Είναι γιατί πονάνε πολύ.

Ο Νίκος Καρβούνης όρθιος, σε θάλαμο ασθενών.

[ΟΝ – ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ γιατρός]

Ο θάνατος είναι ένα θλιβερό γεγονός, δεν έχει καμιά αξιοπρέπεια ο θάνατος. Πεθαίνεις σε μια μίζερη κατάσταση, πεθαίνεις με σωληνάκια, πεθαίνεις πονώντας, είσαι ένα μοναδικό αντίτυπο σε αυτήν τη ζωή που χάνεται ... Δεν έχει καμιά αξιοπρέπεια αυτό, όπως και να τον ωραιοποιήσουμε όπως και να βοηθήσει ο γιατρός, όπως και να το κάνουμε, ο θάνατος είναι θάνατος και δεν έχει καμιά αξιοπρέπεια. Είναι ένα θλιβερότατο γεγονός.

Ο Αλέξανδρος Αρδαβάνης στο γραφείο του.

[ΟΝ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΔΑΒΑΝΗΣ (γιατρός, μη ασθενής)]

Ο άνθρωπος πεθαίνει μόνος, είτε το παραδεχόμαστε είτε όχι, οι περισσότεροι άνθρωποι πεθαίνουν μόνοι. Και απέναντι στο θάνατο, απέναντι στη βαριά αρρώστια, ακόμα και με κόσμο γύρω, αυτό το διαισθάνομαι χωρίς να μπορώ να το αποδείξω, οι άνθρωποι νιώθουν μόνοι. Ο Χάρος απαιτεί μοναξιά.

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

13. Τα μετάλλια (η γέννηση και ο θάνατος) – Η βαριά κληρονομιά

(ο μεν προμοδοτεί τη γέννηση και ο άλλος προμοδοτεί τον θάνατο στο πεδίο της μάχης... και αναγκάστηκε ο πατέρας μου, στο τέλος, να τη σκοτώσει. Και πλήρωσε τίμημα κι αυτός· αυτοκτόνησε)

Η Ρέα Σταθοπούλου περιποιείται τα λουλούδια στον κήπο.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος στο σαλόνι του σπιτιού τους.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Η ταβέρνα για εμένα είναι κάτι πολύ σημαντικό και τη θεωρώ της ταβέρνας εγώ τη χρησιμοποιώ και ευρύτερα. Δεν νομίζω ότι καμία σύζυγος έχει παρεξηγηθεί γιατί του άντρα της του αρέσει το φαγητό της ταβέρνας. Ξέρει που έχει το καλό παιδάκι, ξέρει που είναι το καλό ψαράκι, και πάει και τρώει...

Μπορεί να είναι άριστη μαγείρισσα, εμένα η γυναίκα μου είναι θαυμάσια μαγείρισσα, αλλά θέλω να πάω σε ταβέρνα να φάω το μεζεδάκι μου, να φάω ... Έτσι είναι και με τον ποδόγυρο, μπορεί να έχεις μια πολύ καλή σύζυγο αλλά θέλεις και ένα μεζεδάκι. Στη ζωή θέλεις ποικιλία, δεν μπορείς να είσαι συνέχεια...

Ο Γιώργος Σταθόπουλος παίρνει τον καφέ του και πηγαίνει στο γραφείο του. Παρουσιάζει τη συλλογή μεταλλίων που έχει συγκεντρώσει.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Αυτό είναι ένα κομμάτι από τη συλλογή μου με την οποία έχω περάσει πολλές ώρες ψάχνοντας για να βρω τα κομμάτια, να τα συμπληρώσω, να τα κορνιζώσω, γιατί όλα αυτά τα έχω φτιάξει μόνος μου με τις ενότητες τους.

Είναι το μετάλλιο της Γερμανίδας μητέρας το οποίο έχει τα έξι χαρακτηριστικά: εδώ από πίσω υπάρχει η ιδιόχειρη υπογραφή του Χίτλερ και απενέμετο αυτοπροσώπως από τον ίδιο το Χίτλερ στις μάνες που είχαν χάσει τέσσερα παιδιά στον πόλεμο. Και εδώ είναι τα σοβιετικά μετάλλια της Ρωσίδας μάνας τα οποία πριμοδοτούν τη γέννηση. Έχει από ότι βλέπετε έξι τάξεις.

Αν γεννούσε τέσσερα παιδιά, πέντε παιδιά, έξι παιδιά, επτά παιδιά, οκτώ παιδιά, και το κυρίαρχο στα εννέα παιδιά απενέμετο ο χρυσός αυτός πεντάκτινος αστέρας ο οποίος είναι ολόχρυσος, είναι 18 καράτια ο σταυρός αυτός ο χρυσός. Εδώ βλέπουμε τη νοοτροπία, ο μιν πριμοδοτεί τη γέννηση και ο άλλος πριμοδοτεί το θάνατο στο πεδίο της μάχης.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος καπνίζει σκεπτικός στο γραφείο του.

Στο τοίχο φωτογραφίες της μητέρας και του πατέρα του (φορά στολή ανώτατου αξιωματικού της αστυνομίας).

[OFF - ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Όταν ήμουν φοιτητής στο πτυχίο συνειδητοποίηση ότι η μάνα μου έχει μια κληρονομική αρρώστια που λέγεται χωρία του Χάνδικτον. Μια πολύ βαριά εκφυλιστική πάθηση του εγκεφάλου, η οποία σε οδηγεί σε πολύ δραματική ζωή. Και οι πιθανότητες να την κληρονομήσω ήταν 50%. Ήταν μια αρρώστια που και τη δική μας ζωή δηλητηρίασε

Ο Γιώργος Σταθόπουλος και η Ρέα Σταθοπούλου στο σαλόνι του σπιτιού τους.

[ΟΝ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός & ΡΕΑ σύζυγος] συνέχεια

κι εγώ ζω με μια ανάπηρη μάνα, μετά τα φοιτητικά μου περίπου αρρώστησε, στο γάμο μας ήταν σχετικά καλά, στεκόταν όρθια, μετά πήρε και αυτή την κατρακύλα και αναγκάστηκε ο πατέρας μου στο τέλος να τη σκοτώσει. Και πλήρωσε τίμημα και αυτός, αυτοκτόνησε.

Φωτογραφίες: η μητέρα και ο πατέρας του Γιώργου Σταθόπουλου.

14. Οι μάσκες και οι ρόλοι μας

(στα νεκροταφεία, αυτοί, ξέρεις τι εκκρεμότητες έχουν αφήσει πίσω;... πότε θα καταλάβουμε ότι οφείλουμε περισσότερα στην ποίηση απ' ό,τι στην εφορία;... δεν ξέρεις ποιος είσαι εσύ στην πραγματικότητα· όταν έχεις 500 διαφορετικές μορφές, αν βρεθείς μόνος σου, ποια μπουτσούνα θα φορέσεις;)

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού. Πάνω τα ίδια αντικείμενα.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Κάποτε στη εφορία άνοιξα την πόρτα απότομα και χτυπάω
έναν ηλικιωμένο άνθρωπο στα μούτρα, στο κορμί, που τον πέτυχε η πόρτα.
Σταματάει εκστατικός και μου λέει: "βρε παιδάκι μου τι τρέχεις έτσι, τι έπαθες;".
Του λέω τι να σου εξηγήσω, έχω εκκρεμότητες, πρέπει να προλάβω,
με συγχωρείς πάρα πολύ και με συγχωρείς πάρα πολύ...
Μου λέει πάρε ένα τσιγάρο, κάτσε, να καπνίσουμε ένα τσιγάρο
και να πούμε δυο κουβέντες.
Τι τσιγάρο του λέω, κλείνουν οι τράπεζες ...
«Βρε κάτσε» μου λέει «να καπνίσουμε ένα τσιγάρο. Στα νεκροταφεία»
λέει «αυτοί ξέρεις τι εκκρεμότητες έχουν αφήσει πίσω;»

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Ο Βασίλης Τριφύλλης στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ασθενής]

Ήμουν άνθρωπος αγχώδης γιατί έπαιρνα τις μετρητοίς τα πάντα.
Όταν λέμε τα πάντα εννοούμε από μια επίπληξη που μπορούσε
να σου κάνει ένας γνωστός, ένας συγγενής, κάποιος συνάδελφος,
μια απλή επίπληξη μέχρι και μια βρισιά στο δρόμο
από έναν που δεν πρόκειται να τον ξαναδείς.
Αυτό μου δημιούργουσε ένα άγχος και μια στενοχώρια
από την οποία δεν είχες κάποιο αποτέλεσμα θετικό.
Σου είπε ο άλλος μια κουβέντα και τι έγινε;
Εγώ μέχρι να φύγει από το μυαλό μου μπορεί
να ήμουν σκασμένος και η καρδιά μου να δούλευε τσίτα.

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Η Μαρία Πουλίζι κάθεται σε μία πολυθρόνα στο μπαλκόνι του σπιτιού.

[ΟΝ – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

Ήμουν πάντα άνθρωπος που ότι κι αν συνέβαινε,
πριν ακόμα να αποδοθούν ευθύνες, από μόνη μου είχα αποφασίσει ότι ευθύνομαι εγώ.
Για ότι κι αν συμβεί και στο χώρο εργασίας, και στο σπίτι και με τους φίλους μου,
δηλαδή ότι στραβό συνέβαινε, αν κάποιος έλεγε ποιος φταίει έλεγα εγώ,
χωρίς να προφτάσουν οι άλλοι να μου αποδώσουν ευθύνες.
Το έκανα από μόνη μου. Ενοχοποιητική στάση και αυτό από μικρή.
Πάντα. Τώρα αυτό δεν έχω πια. Ή σχεδόν δεν έχω.

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Ο Βασίλης Τριφύλλης στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ασθενής]

Όλοι φοβόμαστε κάτι που μπορεί και να μην υπάρχει.
Και μπορεί να φύγουμε από εδώ και να μην το δούμε ποτέ αυτό που φοβόμαστε.
Αλλά τη ζημιά του και τα κουσούρια του τα έχει αφήσει αυτό.

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής] στο τραπέζι του σπιτιού

Και μόνο όταν φας ένα τόσο χοντρό χαστούκι αρχίζεις και προβληματίζεσαι,
αναρωτιέσαι για τα πάντα, για αυτά που μέχρι χθες ήταν βεβαιότητες.
Για αυτά αρχίζεις και αναρωτιέσαι και λες μήπως ήταν λάθος τελικά αυτό,
μήπως ήταν λάθος εκείνο;
Πότε θα καταλάβει ο άνθρωπος ότι οφείλει περισσότερα στην ποίηση απ' ότι στην εφορία;

Ταραγμένη θάλασσα. Κύματα σκάνε σε βράχια.

Ο Βασίλης Τριφύλλης στο σαλόνι του σπιτιού του.

[ΟΝ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ασθενής]

Από τη μέρα που γεννιόμαστε όλοι φοράμε μια προσωπίδα,
να το πω έτσι, τι αρέσει στη μαμά, αυτό, να έτσι είναι,
τι αρέσει στο μπαμπά, θα πάρω το άλλο να αρέσω.
Αυτό είναι η αρχή της μύησης για όλη σου τη ζωή μετά.
Να αρέσω στο δάσκαλο, να αρέσω στον καθηγητή, να αρέσω στον προϊστάμενο,
να αρέσω στη γυναίκα μου, αν θες να την κρατήσεις την οικογένεια σου,
πάντα κοιτάς δηλαδή να αρέσεις στους άλλους
με αποτέλεσμα δεν ξέρεις και πραγματικά τι αρέσει σε εσένα,
ποιος είσαι εσύ στην πραγματικότητα.
Όταν έχεις 500 διαφορετικές μορφές λες αν βρεθώ μόνος μου ποια μουτσούνα θα φορέσω;

15. FINALE

Σούρουπο. Ήσυχη παραλία. Μικρά κύματα σπάνε ήρεμα στην ακρογιαλιά. Στο βάθος βουνά.

[OFF - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής] (τραγούδι)

*Αχ γιε μου στα ξεχωρίσματα, έβγα γιε μου να φιληθούμε,
έβγα γιε μου να φιληθούμε,
αχ αφού έχουμε ζωή και θάνατο ποιος ξέρει πότε θα ανταμωθούμε...*

Ο Αλέκος Ζούκας στο τραπέζι ενός σπιτιού. Πάνω στο τραπέζι το καπέλο του (Panama), τσιγάρα, τασάκι, αναπτήρας, ποτήρια.

Ενδιάμεσα παφλασμός κυμάτων και η φωτογραφία με τους γονείς και τα δύο μικρά παιδιά.

[ΟΝ - ΑΛΕΚΟΣ ΖΟΥΚΑΣ ασθενής]

Μιλάω δυο μέρες τώρα και αν το ακούσει κανένας
θα νομίζει ότι αντιμετώπισα με έναν πολύ ελιτίστικο τρόπο όλο αυτό.
Δεν είμαι χαλκέντερος. Έχω τις στιγμές της αδυναμίας μου,
έχω τις στιγμές της αγωνίας μου, έχω ξενοχτήσει κι εγώ κλαίγοντας,
έχω κάνει και άλλα χειρότερα πράγματα.
Έχω ζήσει μάλλον και άλλα χειρότερα πράγματα,
αυτό το χρονικό διάστημα βουλιαγμένος σε μια αδυναμία.
Δεν θα μπορούσα να τα περιγράψω με όρους λογικής αυτά τα πράγματα τώρα.
Ενδεχομένως με ποίηση, πως βουλιάζει ένας άνθρωπος καθολικά στο βούρκο
της ανημπόριας του και της αποσύνθεσης.
Πως μυρίζει την αποσύνθεση ή την ακούει να έρχεται τα βράδια.

Είχα οργή, είχα κάποιον εχθρό που με κυνήγαγε.
Με άφησε ορφανό 12 χρονών 13 από τη μάνα μου.
Μετά ξανά ο πατέρας, η γιαγιά από τη μητρική γραμμή,
η γιαγιά από την πατρική γραμμή, ε λέω όχι νισάφι,
πείσμων, λέω όχι αυτή τη φορά, αυτή τη φορά θα πω όχι.
Δεν θα αφήσω έτσι να εξελιχθεί το πράγμα.

Η Μαρία Πουλίζι περπατά ξυπόλητη στην άκρη της θάλασσας. Ήσυχη παραλία της Αττικής με συννεφιά. Κάθεται στα βράχια και κοιτάζει τη θάλασσα.

[OFF – ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΖΙ γιατρός]

Είμαστε όλοι πολύ υποκριτές, πιο πολύ από ότι νομίζουμε.
Δηλαδή κι εμένα θα με βόλευε να πω ότι θέλω να ζήσω για το γιό μου,
θέλω να ζήσω για τον άντρα μου,
θέλω να ζήσω για να μην στενοχωρήσω τους γονείς μου

που θα δούνε το παιδί τους να φύγει πριν από αυτούς...
Όμως μετά όταν αναρωτιέμαι Μαρία γιατί θέλεις να ζήσεις,
σκέφτομαι ότι θέλω να ζήσω γιατί θέλω να ξαναπάω στην Κωνσταντινούπολη
που μου άρεσε πολύ και δεν έχω ξαναπάει.
Είμαστε υποκριτές γιατί θα μας ρωτήσει κάποιος κάτι
και προσπαθούμε να δώσουμε μια μεγάλη απάντηση.
Μα θα πούμε την αλήθεια, και η αλήθεια είναι αυτή, τι μας ευχαριστεί. Αυτά, απλά.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος κάθεσαι στο διάδρομο του νοσοκομείου. Έχει μαζί του τις εξετάσεις και την τσάντα του. Πέρασματα επισκεπτών από τον διάδρομο.

[ΟΝ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ γιατρός]

Με τα αποτελέσματα που έχω πάρει, είδα και το γιατρό μου τώρα,
δεν έχουμε δυνατότητες να συνεχίσουμε να κάνουμε οποιοδήποτε άλλο θεραπευτικό χειρισμό.
Θα περιμένουμε μήπως υπάρξει κάποια βελτίωση.
Έρχεται η δύσκολη ώρα που φτάνεις στα διλήμματα.
Το δίλημμα είναι αν θα πας από τη θεραπεία και από τις παρενέργειες της
ή θα πας από τη νόσο σου.
Περισσότερο χρόνο θα μου δώσει να πάω από τη νόσο μου
παρά από τη θεραπεία αν με ξαποστείλει γρήγορα.
Αυτή είναι η επιλογή σε αυτή τη φάση.
Κάποια στιγμή στραβώνουν αυτές οι δουλειές.
Κερδίσαμε αρκετό χρόνο, παίξαμε και τις παρατάσεις απ' ότι φαίνεται.
Σύντομα θα ακουστεί the game is over.

Έχω περιθώριο άλλωστε. Μου δώσανε άδεια να πάω διακοπές,
θα περάσω το καλοκαίρι, πριν το φθινόπωρο δεν θα πεθάνω.
Άλλωστε έχω βάλει στοίχημα με τον εαυτό μου να ζήσω τα τελευταία μου γενέθλια.
Αρα μέχρι τον Οκτώβριο θα ζήσω.

Ο Γιώργος Σταθόπουλος παίρνει τις εξετάσεις και την τσάντα του και βαδίζει στον διάδρομο προς την έξοδο. (travelling)

Λίγο πριν βγει παγώνει η εικόνα του. Πάνω στην παγωμένη εικόνα του ανάβει ένα super.

SUPER

Ένα χρόνο μετά ο Γιώργος ετοιμάζεται και για τα επόμενα γενέθλιά του.
Ο Βασίλης "έφυγε", λίγο μετά τη γνωριμία μας, φορώντας την τελευταία του προσωπίδα.
Οι υπόλοιποι περιμένουν να δουν την ταινία...

ΤΙΤΛΟΙ ΡΟΛΟ ΤΕΛΟΥΣ